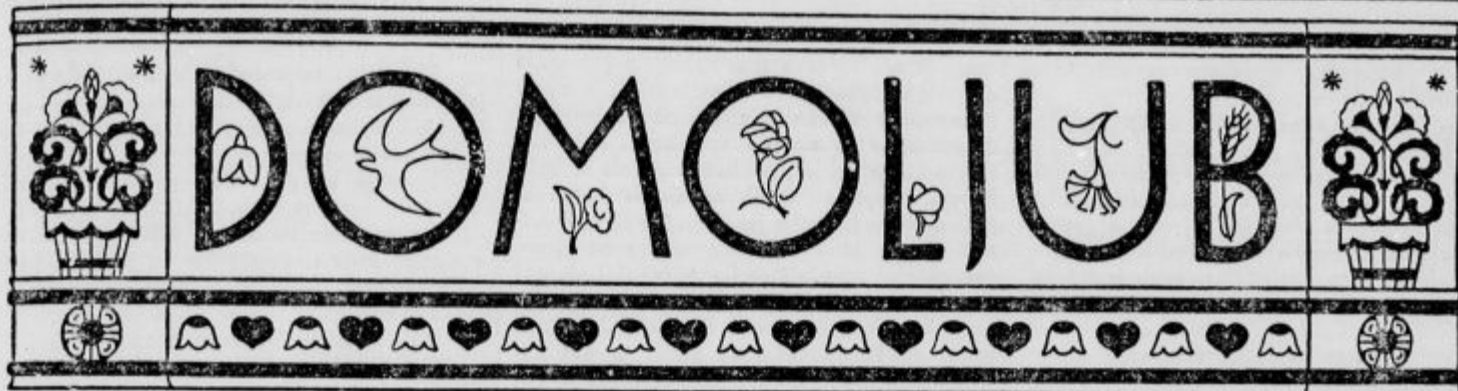

Uključilo Jugoslovanske kmetijske zveze. — Cena 38 din za celo leto. — Za inozemstvo 60 din. — Poslamezna številka 1 din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 din.

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spis in dopis naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, narodna roklamstva in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica štev. 6.

Po potih bivšega deželnega odbora.

Slovenci smemo biti ponosni, da imamo v celi državi najboljši in najvestnejši oblastni skupščini. Tako resno pač nobena druga oblast v državi ne pojmuje dela za povzdigo gmojne in dušne kulture ljudstva kot baš ljubljanska in mariborska.

Vzrokov za to, v primeri z drugimi stoddlostno naprednost je več.

Prvič smo Slovenci, vsaj kar se celega naroda tiče, politično najbolj zrel narod v državi, dasi moramo odkrito priznati, da še daleč nismo na višku. Pri nas so redki ljudje, ki ne znajo čitati, pri nas celo niso prepogosti ljudje, ki bi nič ne čitali. Brez časopisja ali knjige boš pri nas težko našel hišo. To pa se mora poznati povsod, tudi pri politični zrelosti.

Drugič imamo pri nas sijajne zglede bivšega deželnega odbora. In taki zglede ne ostanejo brez vpliva. Taki zglede so šola, v kateri se ljudstvo kot voditelji veliko nauče. Pri nas se je svoj čas v deželnem zboru res politiziralo, še več se je pa delalo. In to se ni pozabilo.

Tretjič ima odločilno besedo v naših oblasteh Slovenska ljudska stranka, ki je izrazito gospodarska in socialna stranka, ne da bi s tem ob dani priliki pozabila poudariti svoj kulturni program. Ta njen ugled se je v zadnjih letih utrdil celo v Belgradu.

Vseh teh vzrokov pri drugih izvenslovenskih oblasteh manjka. Zato se ne moremo čuditi, niti zameriti, da tem ni tistega umevanja, kot je pri nas.

Obe slovenski oblastni skupščini sta se zopet sešli. Sedaj, ko je približno znano, koliko bo država prispevala, da bodo oblasti mogle izvrševati svoje delo, je čas in potreba, da se naredi dejanski program, kakšno delo naj se izvrši že prihodnje leto.

Prva reč je torej dejanski in stvarni proračun. Kot ga mora narediti celo najmanjša občina. Obe oblasti sta ga predložili. Kaj vidimo?

Najprvo je treba pograbit tam, kjer najbolj manjka. To je povsem povzdiga kmetijstva, ki ga je država tako zanemarila, potem ceste, ki si pod državno oskrbo ne morejo opomoči, nadalje naši natrpani in nezadostni zdravstveni zavodi ter končno slab položaj našega delavstva. V

naslednjem članku so te številke razložene natančneje.

Kako se bodo krili stroški?

Za vse zgoraj našeto je v ljubljanski oblasti proračunanih stroškov nekaj čez 60 milij. dinarjev. Država da 25 milijonov. Odkod dobiti ostalo? Jasno je: novih davkov ne, ker že obstoječi v takih gospodarskih razmerah, kot so sedaj, dovolj bole.

Oblastna skupščina se je postavila na stališče:

1. naj plačajo tisti, ki največ zaslužijo in

2. tisti, ki plačajo prostovoljno.

Zato je ljubljanska oblastna skupščina naložila 25% doklade na dobiček bank in trgovskih družb z javnimi računi. Največ dobička od dobrih gospodarskih razmer v deželi imajo baš banke in velike trgovske družbe. Zato naj te v prvi vrsti prispevajo, da se gospodarske razmere zboljšajo.

Dalje je taksa na motorna vozila. Ta denar je v prvi vrsti namenjen za popravilo cest. Kdo more tačiti, da motorna vozila danes ceste ruinirajo v veliki meri. Naj plačajo — še vedno bodo na profitu. Zakaj dobra cesta pomeni najmanj še enkrat daljše življenje avtomobilu. To vsak lastnik avtomobila prav dobro ve.

Potem taksa na premog, ki jo morajo plačati lastniki premogovnikov. Trboveljska družba n. pr. je zadnje bilančno leto 30 milijonov razdelila svojim delničarjem. Naj da majhen delček tega tudi za naše ceste, bolnice, delavsko in pa kmetijsko izobrazbo. Saj ti ta denar jaslužijo naši ljudje. Pa pravijo: lastniki premogovnikov bodo prevladali ta davek na tiste, ki premog kupujejo. Tega li ni treba pustiti. Zakaj na je tu državna oblast? In čel! Kdo bo plačal? Največ država, ki kupi največ premoga.

Potem: takse na kino, na obisk nočnih zabavišč, na javne plesne in na opoine pilače — to so davki, ki ga plača tisti, kdor hoče. Če na se s tem nekoliko oslabi alkoholizem, ki zahteva od nas vsako leto eno milijardo davkov, potem pa še celo krdele bolezni — kateri pametni človek se bo temu protivil? Zakaj vedno bolj moramo imeti pred očmi, da se naši vinogradi ne bodo rešili s tem, če bomo vedno

več pili — kdaj je alkohol še dvignil gospodarsko blagostanje? — temveč s tem, da se organizira vinska izvozna trgovina ter grozdje uporablja tudi v druge namene kot za alkohol. V tem oziru nam žal manjka še veliko smisla in potrebne strokovne izobrazbe. Čim bolj trezen narod bomo, tem močnejši bomo gospodarsko.

Prepričani smo, da se bo z novim proračunom moglo preiti na delo, ki morda ne bo moglo biti še tako obsežno kot delo bivšega deželnega odbora, a prvi korak je vendarle storjen.

Na drugi strani je tudi res, da se brez denarja ne da nič delati in če nečemo, da se gospodarski propad vrši naprej, moramo delati. Zato so te davščine povsem opravičene.

Ljubljanska oblastna skupščina.

Sešla se je na zasedanje 14. t. m.

Kot uvod je poslanec dr. Breclj imel daljši govor za ohranitev neokrnjene slovenske univerze ter predlagal, naj se oblastni odbor zavzame v Belgradu ne samo za to, da se univerza ohrani, temveč še izpopolni in da naj začne vprašanje o lastni stavbi za univerzo.

Oblastna skupščina je ta predlog soglasno sprejela.

Poslanec Jarc pa je povedal, da je v proračunu že določenih 1 milijon dinarjev za novo vsučiliško poslopje.

Nato je oblastni predsednik dr. Natlačen predložil proračun, iz katerega povzemamo naslednje:

Za povzdigo kmetijstva: Kmetijska šola na Grmu 864.970 Din; Mlekarska šola v Loki 242.007 Din; za vinarstvo 455.000 dinarjev; kmetijska poskusna postaja 542 tisoč 262 Din; agrarne operacije 1.889.000 dinarjev; žrebnarna na Selu 722.047 Din; podkovska šola 254.348 Din; kmetijska izobrazba 305.000 Din; gospodinj. izobrazba 175.000 Din; pospeševanje kmetijstva 2 milijona 5000 Din; za sadjarstvo 190.000 dinarjev; za vrtnarstvo 25.000 Din; za družništvo 435.000 Din; vremenske neizgode 500.000 Din; veterinarstvo 70.000 Din; za gozdarstvo 65.000 Din.

Za ceste in mostove 10.754.000 Din.

Za obrt 775.000 Din.

Za zdravstvo: za pomoč raznim bolnicam 1,000.000 Din; za gradnjo nove umoboinice 3,000.000 Din.

Za zdravstvo in stanovanjske hiše 1,300.000 Din.

Vsi stroški znašajo Din 60,438.575.

Redni dohodki prav toliko.

V ponedeljek se je zasedanje nadaljevalo. Obravnaval se je proračun. Poslanec Jarc je v sijajnem govoru utemeljil potrebo in gospodarsko važnost predloženega proračuna.

Najprvo je povedal, katere posle je država prenesla na oblast.

Kaj smo dobili od države.

Iz resora ministrstva za narodno zdravje bolnišnice v Ljubljani, na Studencu, v Brezicah, Krškem, Kandiji, Novem mestu in bolnišnica za ženske bolezni v Ljubljani, kakor tudi krediti za okrožne zdravnike, v skupnem znesku kreditov 14,500.000 Din.

Iz resora ministrstva za poljedelstvo in vode prehalajo: 1. Specialni kmetijski šoli na Grmu in v Skolji Loki; 2. državni nasadi v Kostanjevici in v Krškem, Arnovih selih pri Brezicah in Mali Loki; 3. državna žrebcarna na Selu pri Ljubljani; 4. državna podkovska šola v Ljubljani s skupnim kreditom 2,612.934 Din.

Iz resora ministrstva za zgradbe: 1. Zveza kranjsko-tržiške ceste do meje oblasti in dolžini 24,100 km; 2. cesta Kranj-avstrijska meja v dolžini 27,900 km; 3. cesta italijanska meja-Planina-italijanska meja v dolžini 10 km. Skupaj torej 62 km z letnim kreditom 462.000 Din.

Iz resora ministrstva za socialno politiko: Dom slepih v Kočevju, Mladinski dom I, Mladinski dom II, Državno vzgojišče in Zavod za gluhe in slihe v Ljubljani s skupnim kreditom 942.350 Din.

Od države dobimo blizu 26 milijonov Din, potrebe pa znašajo 60 milijonov. Kaj stoji? Ali naj se zadovoljimo s tem in pustimo dalje živovariti naše gospodarstvo, ali pa le-to tako podpremo, da se bo dvignilo in določalo trajne dohodke?

Večji pridelek — večji dohodki.

Slovenija prideluje na leto ca. 15.000 vagonov krušnega žita, katerega ostane za prehrano circa 13.000 vagonov. Slovenija pa potrebuje 26.000 vagonov krušnega žita in je torej pasivna za isto množino, kakor žita pridelava. Na hektar pridelava Slovenija povprečno samo 10 q. Ako bi se nam posrečilo dvigniti žitno produkcijo na višino Češke, ki pridelava na hektar 17 q, ali Nemčije, ki pridelava 20 q, ali celo Danske, ki pridelava 30 q, ne bi bili več pasivni in letna plačilna bilanca bi se zboljšala za 300 do 400 milijonov dinarjev. — Molznost naših krav je majhna. V Avstriji in na Češkem so uvedli sistematično mlečno kontrolo in tam so dosegli toliko, da se je dvignila mlečnost krav za trikrat. To bi se dalo tudi pri nas dosegati. — Avstrija je dvignila svojo produkcijo v osmih letih pri žitu za preko 100%, pri krompirju za 88% in pri sočivju za celih 242%, tako da je glede žita in mlečnih izdelkov popolnoma neodvisna od inozemstva.

Edino sredstvo: založi toliko denarja v gospodarstvo, da se bo le-to dvignilo in v resnici izplačevalo. Zato je nujno potrebno, da te dohodke dobimo.

Nato prof. Jarc obširno utemeljuje naložene davščine ter zlasti povdarja, da niso na

sedanje davke naložene nobene nove doklade. Kar se tiče naklade na alkohol, naši vinogradniki ne bodo prav nič prizadeti, ker se bo na drugi strani vprav s tem denarjem pomagalo dvigniti vinogradništvo na višjo stopinjo in ker je omejitev alkoholizma pri nas najnujnejše gospodarsko in pravno vprašanje. Naši nasprotniki, ki jim je predvsem zato, da bi ljubljanska skupščina sploh ne delala in da bi potem rekli: glejte jih lenuhov, ti naši nasprotniki seveda povsod hudiča slikajo na steno, češ, naše vinogradništvo bo uničenol Tudi svoj čas, ko je deželni odbor kranjski naložil doklade na alkohol, so vpili: Kranjska dežela bo prišla na boben. Izkazalo pa se je baš nasprotno: pri delu deželnega odbora se je gospodarsko stanje zboljšalo in dohodki dvignili.

Prav je povdaril prof. Jarc:

Ko bo naš kmet videl, da debiva od oblastne skupščine odneseno od oblastnega odbora podpore za zidanje hlevov, za zidanje kapnic, za napravo vodovodov, za izsušenje mečvirnih travnikov, ko bo premirana njegova živina, ko bo videl delavce, da ima dober zaslužek pri zgradbi naših cest, ko bo imel zidar in obrtnik, zaslužka pri gradnji novega univerzitetnega poslopja in pri ostalih visokih stavbah in ko bo obrtnik videl, da naše delo ni platonično deležanje raznih obrtnih svetov, ampak pozitivno delo, ki je zvezano z zaslužkom, ko bo lahko naš obrtnik pošiljal svoje vajence v strokovne šole in ko bo trgovec občutil, da se njegova kasa polni in da ni več prazna, tedaj bodo vsi ti ljudje rekli, to je prava gospodarska politika in vsi demagoški ugovori naproti temu časopisa bodo razblinjeni v prazen nič. (Viharno ploskanje v sredini)

Predlogi za ceste.

Dalje je oblastni odbor predložil skupščini celo vrsto predlogov za gradnjo novih cest in preložitve starih. Med temi: Markovec — Viševsek, Vrhnika — Podgora, Podgaber in Zagorica — Sela pri Šumlerku, nov most čez Krko v vasi Krka, čez potok Težka voda pri Črmošnjicah, preložitve več klancev v novomeškem okraju, cesta Kostanjevica — Oštre, Polica — Višnja gora.

Tudi poslanci SLS so vložili več predlogov, tako Al. Peterlin za popravilo ceste Stalec — Šril, nove ceste Lazac pri Dragi na Prezid. Poslanec Poznič, Mezovec in Novak so vložili predlog za zgradbo ceste Brdo — Zlato polje — Šmartno v Tuhinju. Poslanec Tratnik glede preložitve klanca na okr. cesti Brežice — Pohanca — Zdole in glede zgradbe ceste Stročnik — Anže — Raztez — Gorice — Pleterje, glede podpore trga Rajhenburg za elektr. razsvetlavo. Poslanec Perme je vložil predlog za zboljšanje zamočvirnenega sveta v St. Juriju, Grosuplem, Slivnici in Račni. Poslanec Umnik glede podpore mlekarne v Naklem, poslanec Uršič glede poprave cest v škofjeloškem okraju in podpore po povodnji prizadetim.

Darila za Božič in Novo leto

po snžanih cenah: rokav'ce, nogavice, žepni robci, kravate, lino damsko triko perilo, dišeča mila, torbice, čipke — pri

Josip Petelinc, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika

Mariborska oblastna skupščina.

Skupščina se je sešla 19. t. m. Najprvo se je vršila manifestacija za slovensko univerzo in je bil soglasno sprejet podoben predlog kot v Ljubljani.

Nato je bil predložen proračun. Izdatki 52,224.863 Din, dohodki 52,172.171 Din.

Za ceste je določenih 3,406.000 Din, za vodne zgradbe 1,110.000 Din, za drobilce 1 milijon dinarjev.

Za kmetijstvo okrog 5,000.000 Din.

Za bolnice in hiralnice 21,550.570 Din.

Za socialno politiko 288.000 Din.

Za obrt 251.000 Din.

Davščine so naložene iste vrste kot v ljubljanski oblasti, vrhu tega pa še doklade na lovske in ribolovske karte ter 20% doklada na zakupnino lovišč.

Nato se je začel podrobneje baviti s proračunom finančni odsek.

Zmaga SLS v Mariboru.

V nedeljo 18. t. m. so se vršile v Mariboru občinske volitve. Vse sile so napeli socialisti, ki so v Mariboru zelo močni, da bi dobili občino v svoje roke. Toda boj proti SLS je bil silno težak, zakaj dosedanjí župan dr. Leskovar je tekom svojega županovanja Maribor tako povzdignil, da so morali tudi najhujši nasprotniki priznati: SLS je za Maribor res veliko storila.

Skrinje je bilo 8. SLS je dobila 1853 glasov in 14 mandatov. Napredovala je od zadnjih volitev za 353 glasov. Radikali 234 glasov in 1 mandat, žerjavovci 831 glasov in 6 mandatov, socialisti-bernotovci 146 glasov in 1 mandat, narodni socialisti 172 glasov in 1 mandat, Nemci 735 glasov in 5 mandatov, socialisti 1713 glasov in 12 mandatov, samostojni obrtniki 190 glasov in 1 mandat.

Burne seje v narodni skupščini.

14. december. Ministri so predložili narodni skupščini celo vrsto manjših zakonskih načrtov, med katerimi je za nas važen zakonski osnutek o pobijanju živinske kuge.

V davčnem odboru, kjer se obravnava še novi davčni zakon, je poslanec Pušenjak zahteval, da se davkeplačevalci pismeno obvestijo o predpisanem davku in da se pošiljajo pismeni nalogi, kakor se doslej že dela v Sloveniji. Zlasti pa je govoril proti temu, da bi se občinam nalagali posli predpisovanja davkov.

Zakonodajni odbor je predelaval zakonski osnutek o odvetnikih.

15. december. Pribičevićeva in Radičeva stranka se na vse načine trudita, kako bi vrgl vladu. Zato se je sestavil neki proglas, ki ga je Pribičević prečital v skupščini. V pregledu se očita vladi, da nič ne dela (dasi dosedaj še nobena vlada ni predložila toliko zakonskih načrtov kot sedanja), dalje se zahteva, da se iz državne uprave izloči politika (kdo se ne spomni izjave znanega žerjavovskega politika iz leta 1924: da v štirih letih ne bo nobenega

klerikalca več v državni službi, ali izjave vodilnega žerjavovskega politika v St. Vidu nad Ljubljano: da mora ljudska šola vzgajati naraščaj za žerjavovsko stranko — prosimo: to je bilo ugotovljeno pred sodiščem — kdo je hotel prestaviti celo vrsto orožnikov v Makedonijo, ker niso bili žerjavovskega mišljenja, kdo je iz istega vzroka prestavljal ljubljanske policiste in jih razgibal na vse veljave itd.); proglas govori o nadvladi gotovih strank (ali so gospodje pozabili orjunaški režim iz l. 1925?).

Nato je predlagal član opozicije, da naj se dohodnina že s 1. januarjem 1928 ukine — v istem času pa je tudi član opozicije v finančnem odboru izjavil, da se mora dohodnina na vsak način obdržati. Na te neresne predloge je precej odločno odgovoril minister dr. Spaho. Po njegovem govoru so se poslanci začeli nekaj ravšati. Zemljoradnik Vujič je poslanca Šečerova tako razžalil, da mu je le-ta priložil par zaušnic, nakar je Vujič potegnil iz žepa revolver. Ostali poslanci pa so pretečo nesrečo preprečili.

16. december. Skupščina je obravnavala zakonski načrt o zrakoplovstvu, ki ga je po poročilu vojnega ministra Hadžića zbornica soglasno sprejela.

Burna je postala seja, ko je šlo za potrditev poslanca bihaškega okraja. Po precej krepkih psovkih, s katerimi so zlasti radičevci po zgledu svojega voditelja kar sipali okrog sebe, je skupščina sprejela predlog, da se mandat radikalnega poslanca razveljavi ter pokliče v zbornico zemljoradnik Drlijača.

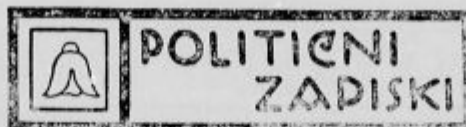
Za dohodnino ali proti?

V davčnem odboru je prišla na vrsto dohodnina. Znano je, da Srbi tega davka ne poznajo in ne plačujejo. Mi pa vemo, da je bil pred leti ta davek največji strah našega ljudstva, zlasti kmetiškega in brez dvoma med vsemi davki najbolj osovražen. V zadnjih dveh letih pa se je baš po prizadevanju naših poslancev znatno omilil in je sedaj že cela vrsta malih kmetov in obrtnikov, ki tega davka ne plačujejo.

Sedaj so srbske stranke vstale proti dohodnini. Razumljivo. Začelo bo boleli tudi njihove volčve. Dokler je bolelo samo nas, so bili v Belgradu kaj navdušeni za dohodnino, saj je prinašala lepe denarce.

Kaj bo davčni odbor sklenil, še ne vemo. Eno pa je gotovo: tudi če se dohodnina odpravi, bo država morala določene dohodke dobiti. Če ne pri dohodnini, pa drugod. Torej se bo moral naložiti kakšne nove vrste davek, ali pa ostali povišati toliko, da se bo dosegla vsota, ki jo država mora imeti. Vprašanje pa je, če bi morda kak nov davek ne bil bolj krivičen, kot je dohodnina, in če bi z zvišanjem ostalih davkov dosegli tisto pravično razdelitev davkov, ki je osnovna zahteva vsakega davčnega zakona.

Vsekakor bodo naši poslanci vprašanje temeljito proučili, pri čemer bodo v prvi vrsti gledali na to, da ne pridemo z morebitno odpravo dohodnine z dežja pod kap. Če se da dohodnina res na vse strani pravično, oziroma še pravičnejše nadomestiti, ne bo nihče imel pomisleka proti odpravi iste; če pa bi se imel namesto nje vpeljati slabši nadomestek, smo za to, da dohodnina, pametno in zmerno urejena, ostane.

»Kmetško demokratska koalicija postaja vedno trdnjša,« zagotavlja »Domovina«. Ne verjamemo! »Kmetški list« namreč prinaša izjavo, sprejeto na zborovanju slovenskih radičevcev, ki pravi: »Kongres obžaluje, da parlamentarno sodelovanje kmetško-demokratskih skupin v narodni skupščini ni našlo v Sloveniji odmeva, kakor v ostali državi.« Radičevsko-žerjavovska zveza je torej celo po izjavi slovenskih radičevcev še vedno na trilih nogah. Ni čudno, saj ni bila sklenjena iz gospodarske potrebe, temveč le za boj proti klerikalizmu (katoličanstvu) in pa da dvigne politično moč in reši zapravljeni ugled žerjavovske in radičevske vodilne gospode.

Dr. Žerjavova kritika državnega gospodarstva. Te dni je govoril v finančnem odboru v Belgradu tudi dr. Žerjav in »Domovina« prinaša njegov govor kot nekaj posebnega. Toda čitatelji »Domovine«, ki berejo tudi naš list, dobro vedo, da so bili žerjavovci skoraj vso poveljno dobo v Belgradu odločujoči, vedo tudi, da so poslanci SLS leto za letom opozarjali žerjavovsko vladno na vse to, kar dr. Žerjav danes zahteva in kritikuje, vedo pa tudi, da so žerjavovska ušesa za vse prošnje in pritožbe slovenskega ljudstva skoraj skozi deset let — ostala gluha. Sedanja vlada se trudi, da popravi z dobrimi zakoni prejkoprej napake nesrečnega žerjavovskega dolgoletnega državnega hiševanja. Zato slovenski kmet danes po pravici lahko zavrača kritiko prilizujočega se mu žerjavovca, kajti tudi današnje slabo gospodarstvo pri drugih je po pojmihi priprostejšega ljudstva upravičen kritikovati le tisti, ki se je sam izkazal za — dobrega gospodarja.

»SLS je danes v taboru onih, ki se bore z vsemi sredstvi proti koristim Slovenije,« si izmišlja »Domovina«. — SLS je v zvezi z radikali in Davidovičevimi demokrati. Ti dve stranki imata sami že večino v parlamentu in jima glasovi naših poslancev za številčno premoč niso potrebni. Obstoj prejšnjih vlad pa je bil že večkrat popolnoma odvisen od — esdeesarjev ali žerjavovcev. Zdaj pa vprašamo žerjavovce, naj nam vendar enkrat povedo le eno, za slovensko ljudstvo obče koristno stvar, ki je bila izvršena po njih zaslugi. Kaj pa SLS, kako pa je ona znašla izrabiti položaj v korist ljudstva? Po zaslugi SLS smo do-

Brivni aparat 48", 18", 13" —
Brivna garnitura 180" —
Manikr garnitura 170", 120", 65" —

Britve, Gillette noži, žepni noži, škarje. Jamči se, da se prodaja le samo najboljša kakovosti.

Veletrgovina
Stermecki
Celje

Nakupu primerno se povrne vožnja.

V vsako hišo Domoljuba!

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela 'Union'.
Obrestovanje najugodnejše.

Posojila proti vknjižbi na posestiva, proti poroštvu i. t. d.

bili vrnjeno bivše deželno premoženje in so dobile samouprave nekatere posle od države in za to potrebna denarna sredstva. Po zaslugi SLS ima Ljubljana lastno borzo, vsa Slovenija pa končno zagotovljeno zvezo z morjem. Po zaslugi SLS se urejujejo razna važna delavska vprašanja in s pomočjo 4 procentnega državnega posojila se bodo po zaslugi našega ministra začela zidati spomladni številni delavska stanovanja. Šele z vstopom naše stranke v vladno je bil predložen prvi resnični proračun in resen zakonski načrt o izenačenju davkov. »Domovina« pa pravi, da je SLS v taboru onih, ki se bore proti Sloveniji!

»Domovina« in katoličanstvo. Žerjavovski tednik sedaj, ko se bliža novo leto, v posebnem članku vnovič poudarja, da ni proti veri in katoličanstvu, temveč le proti klerikalizmu in da se hoče proti tem še dalje boriti. — Neštetokrat smo že dokazali, kakšno je resnično stališče »Domovine« napram veri in Cerkvi in tudi meročajne cerkvene oblasti so izrekle o tem svojo besedo. »Domovina« torej lahko pisari kolikor hoče, pomagalo ji ne bo prav nič, kajti zaveden katolik ve, kaj je dolžan svoji veri in Cerkvi in kakšno mora biti slejkoprej stališče katoliškega kristjana napram — »Domovini«.

»Ker smo slovenska in kmečka stranka, smo tudi verska,« je povedal dr. Marušič na zborovanju slovenskih radičevcev. To pa ne bo res. Bivša SKS se po našem mnenju ne more imenovati ne slovensko in ne versko stranko. »Slovensko« zato ne, ker ima, kot »Kmetški list« sam priznava, Hrvata Radića za voditelja, tudi »kmetška« ni SKS, ker ima ogromno večino slovenskih kmetov proti sebi. Najmanj pa more biti SKS »verska«, saj so jo ustvarili žerjavovci za boj proti klerikalizmu (katoličanstvu). Dokaz: napadi samostojne gospode in nje glasila na večino slovenske duhovščine in glasovanje samostojnežev za — kanceliparagraf.

Najvažnejša stvar za vsako gospodinjstvo je milo »GAZELA«. S tem čudovitim milom se ne pere samo perilo z največjim uspehom, temveč se z njim lahko pomaga v takih slučajih, ko gospodinja ne vé, kako naj ta ali oni madež spravi iz perila. — Gospodinj, zasledujte pazno naše nadaljne vestil

DIŠAVE SLON

v zavrtkih so popolnoma čiste in brez vsakih drugih primesi, za kar se daje popolna garancija. Zahtevajte jih pri Vašem trgovcu.

NOVICAR

Bog Vam blagoslovi božične praznike:

z ljubeznijo v družinah,
z mirom do sosedov,
z usmiljenjem do siromakov,
s požrtvovalnostjo v skupnih stvareh,
z odločnostjo pri načelih,
s prizanesljivostjo do oseb,
z disciplino pri skupnem delu in
z ljubim vsakdanjim kruhom.

Domoljub.

d Sv. oče Pij XI. zlatomašnik, 21. decembra je minilo 50 let, odkar je bil sedanjí p. pež Pij XI. posvečen v duhovnika. Katoliški Slovenci želimo sv. očetu ob tem redkem jubileju še mnogo blagoslovljenih let!

d Narod čuji! 100.000 slovenskih otrok se potaplja v morju tujine. 100.000 slovenskih otrok nima slovenskih šol. 100.000 slovenskih otrok se mora mučiti z italijansko ali nemško abecedo. Tega vnebovpijočega zločina nad slovenskim otrokom naj se slovenski narod spomni zdaj o božiču, prazniku nebeškega otroka. Slovenski starši, slovenski duhovniki, slovenski učitelji, priredite v vsaki vasi kratko božičnico za Slovensko Stražo! Imejte usmiljenje z ubogo dedo na Primorskem in na Korškem! Danes tam ni več slovenskih razredov, slovenskih knjig, slovenskega berla. — Slovenska Straža.

d Politično-gospodarski tečaj v Novem mestu. Okrožje Kmetijskih zvez v Novem mestu priredi 27. in 29. decembra v Rokodelskem domu v Novem mestu politično-gospodarski tečaj. Spored: T o r e k : ob 10 otvoritev; 10.30 do 11.45 Geografski opis kraljevine SHS; od 13.30—14.30 O pogodbah I.; 14.45—16 Naš parlament; 16.15—17 Naše časopisje; 17.30—18.30 Produktivna zmožnost kraljevine SHS; s r e d a : 8—9.30 Politično delo na deželi I.; 10 do 11 Avtonomija; 11—12 Kmetijsko vprašanje; 13.15—15.15 Politične stranke; 15.30—17 Kredito zadrugišništvo; 17.15—18.30 O pogodbah II. Ob pol 8 zvečer predavanje s skioptičnimi slikami in družabni večer. Č e t r t e k : 8 do 9.30 Politično delo na deželi II.; 10—11 Vzorno gospodarstvo; 13—15 Ogled grmske šole in mlekarne; 15—16.45 O testamentih; ob 17 sklep. — Tečaj je brezplačen. Za vsakega udeleženca bodo znašali kraljevi prehrane za vse tri dni tečaja okrog 50 Din. Za brezplačna prenočišča bo preskrbljeno. Gospode zaupnike, ki so prejeli našo okrožnico, pa tudi druge, prosimo, da rešijo našo okrožnico z dne 6. decembra čimprej, tako da bomo imeli do 20. decembra vse prijave glede udeležbe v rokah. — Naj ne bo župnije in občine novomeškega okraja, ki bi ne poslala na ta tečaj vsaj treh zaupnikov. Hitite s prijavit!

d Italijanske priprave. Pretekli teden so Italijani pripeljali na otok Lastovo 50 aeroplanov. Sploh v zadnjem času vozijo Italijani ve-

liko število aeroplanov in utrjujejo to aeroplansko postajo.

d Pravi božič bomo imeli letos. Snega dovolj in mraz, da vse škriplje. Ubogi siromaki brez stanovanj, brez dela in ubogi ptički, ki od mraza konec jemljejo.

d Vodnikova družba. Slišimo, da hodijo po deželi razni agitatorji, ki nabirajo člane za Vodnikovo družbo. Ker nekateri vprašujejo, kdo je ta Vodnikova družba, pojasnjujemo, da je to književna družba, ki je lansko leto izdala knjigo Pravico kladiva, v kateri je slovenski duhovnik popisan tako, kot more storiti to le kak skrajno zagrižen žerjavovski list. Vodnikovo družbo priporočajo z vso silo žerjavovski časopisi. Kakšni pa so le-ti, pa vsi vemo.

d Belgija in naš les. Po poročilih, ki jih dobiva industrijska zbornica iz Belgije, se belgijska tržišča živo zanimajo za naše produkte, posebno za naš lesni izvoz.

d 20 odstotno takso morajo vsled najnovejšega odloka plačevati zopet naša prosvetna društva od predstav ali pa za vsako predstavo posebno prisilji v Belgrad. Ta bujna cvetka centralizma pač najbolj ovira vse naše prosvetno delo. Prosvetna zveza je vložila potom poslanca G. Smodeja ugovor.

d Iz rudarskega pisma iz Francije. Smo v mestu Montereau les Mines. Slovenci nas je malo tu, večina je Poljakov. Delavci e razmere so sedaj tudi bolj slabe: dosti delaj, gospodar pa slabo plača. Zraven pa večna nevarnost. Paš sedaj je nek Poljak že peti dan zasut. 150 vozičkov premoga je padlo nanj. Treba bo še čem dni, preden ga bodo odkopali. Star je šele 22 let. Ranjenih je pa vsak dan veliko. Nekj Slovenec je tudi sedaj ležal 14 dni v bolnici, sedaj je sicer zdrav, a hodil najbrž ne bo nikdar več tako kot prej. Vesele božične praznike! Feliks in Terezija Osterstar, Mihael in Alojzija Blatnik.

d Pisma iz Argentine. Vsem rejakom v stari domovini sporočam: Kdor misli potovati v Argentine, je boljše, da ostane doma. Pet mesecev sem tu, pa se ne morem prav nič pohvaliti. Kdor ima stalno delo, se nečaj razsluži, žal pa je stalno delo težko dobiti. Jaz delam pri angleški družbi Pacifik blizu meje ob državi Čile. Tu imamo sedaj pomlad. Vročina je že strašna. Opoldan je voda tako sparjena, da jo je nemogoče uživati. Veščim vsem vesele božične praznike. Anton Saje, Ribjek pri Mokronogu.

d Še eno pismo iz Argentine. Dragi rojaki! Nahajamo se daleč v tujini, v južni Ameriki. Vi se sedaj že grejete pri domači peči, mi pa ob toplih žarkih žgočega solncea; vam bo skoraj potreba odmetavati sneg od hiše, nam ga pa ni treba, ker je nam še obleka na životu odveč vsled velike vročine. Dobesedno: v potu svojega obraza jemo trdo zasluženi kruh. Pregovor pravi: boljši je domača gruda kot v tujini zlata ruda. Tudi tu cveto cvetice, po njih šume čebelnice, pa naših rož je lepši cvet, čebelic naših slajši med. Delo, hvala Bogu, smo dobili. To pa rečemo: kdor pri nas molit ne zna, naj se v Argentino poda. Približuje se Božič pri vas, pri nas pa košnja in pšenica

žetev. Zelimo vam vesele božične praznike in srečno novo leto! Tomič Ivan, Glavan Ivan, Ignac Kotar, Josip Vancaš, Krančič Anton.

d Zgledna župnija so Rova. Obsega 56 hiš, izmed katerih je naročenih na Domoljuba 51. V odstotkih prebivalstva dosežejo Rova najvišji odstotek, kar se tiče Domoljuba, namreč 15.2 odstotka.

d »Domotija« se imenuje nov časopis, ki izhaja mesečno in ki hoče biti glasilo za agrarno reformo, stanovanjsko vprašanje in posredovanje posesti. Uredništvo in upravo ima v Mariboru. Iz vsebine prve številke ne moremo sklepati, da bi list mogel kaj pomembnega storiti za namen, ki si ga je napisal v svoj naslov.

d Občinske volitve v okraju Maribor levi breg. Žerjavovski in radičevski listi prav pridno lažejo o porazu »klerikalcev« na Stajerskem. Kako velik je ta »poraz«, kažejo sledeči volivni uspehi: Od 78 občin v okraju Maribor levi breg, jih ima SLS že sedaj 70 popolnoma v svojih rokah. SLS je vzela nasprotnikom iz rok celo vrsto občin.

d Umrl je na Golčaju pri Blagovici 10. decembra Janez Avbelj, bivši tamošnji poseselnik in podružnični mežnar, v visoki starosti 91 let. Dolgo vrsto let je bil cerkvenik pri župni cerkvi v Blagovici in pozneje je tudi ob nedeljah in praznikih kaj rad pomagal v cerkvi. Kot mož-poštenjak, spreten kovač in klepar in vzornega krščanskega življenja je bil daleč naokrog znan in zelo čistan.

d Umrl je v Dobropolju pri Brezjah poseselnik g. Andrej Knaflj, star 74 let, brat pokojnega p. Avrelia in stric p. Ignacija Knaflja. Bil je splošno priljubljen. Pokopali so ga na Brezjah.

d Sneženi zameti. Po poročilih iz notranjosti države so povsod veliki sneženi zameti. Prometi je na mnogih progah otežkočen. Tudi v Belgradu je velik sneg in vlakci imajo tam velike zamude.

d Glad se oglašja. V severni Dalmaciji in Hercegovini je veliko slučajev gladi. Ljudstvo je obupano.

d Strašna smrt električarja. V četrtek, dne 15. decembra je padel France Levstik v kočevskem premogovniku 60 metrov globoko in obležal strašno razmesarjen na mestu mrtve.

d Nenavadna smrtna nesreča. V soboto 17. decembra je odstranjeval delavce Edvard Colja velike ledene sveče pri zgradbi vile za topničarsko vojašnico v Ljubljani in sicer mesto z lesenim z železnim drogom. Zamahnil je slučajno po žici električne napeljave in dobil tako stik z 220 voltov močnim električnim tokom, ki je Colja pokončal do smrti.

d Električni tok ga je usmrtil. V bivši Mohorjevi tiskarni v Prevaljah je Viktor Lagorja iskal staro železo. Pri tem je po nesreči prijel za električno žico. Bil je takoj mrtve.

d Dinamit mu je prinesel smrt. Pri posestniku Pecetu v Malem dolu, okraj Celje, so v bližini njegove hiše razstreljevali skale. Pri vpeljavi vžigalne vrvice se je nenadoma vžgal dinamit, 18 letni sin posestnika je bil tako nesrečno zadet, da je drugi dan umrl.

d Zrebe z dvema glavama. Iz Podturna v Medjimurju poročajo. Kmetu Strahija je skotila kobila v devetem mesecu brejosti zrebe, ki je imelo dve glavi, 7 nog in dva zadnja dela trupla. Prav za prav predstavlja ta nestvor dvojčka s skupnim srednjim delom trupla (prsa, hrbet in trebuh). Kot posebno zanimivost

je beležiti, da je bila sedma noga priručena na skupnem hrbtu, a je imela dvojno kopito in je izgledala kot kravja noga.

d Smrtinonevarna poškodba. Pretekli teden je smrtinonevarno poškodoval mladotni delavec Stanko Tratar, zaposlen pri vzpenjači za premog v Trbovljah. Vozilec za premog se je namreč odvezal in se je z vso silo zaletel v Tratarja.

d Vlak je povozil v Jevnici med Lazami in Kresnicami dne 15. decembra ob 7 zjutraj 20 letnega Ignacija Slabeta, ki se je tam učil kovaštva. Njegov oče je bil pred leti v Jevnici železniški čuvaj.

d Požar. V četrtek 15. decembra zvečer je začelo goreti v strugarni Jožefa Obrstarja v Sodražici. Gasilno društvo iz trga je z vso naglico razpostavilo tri brigadne in s tem ogenj omejilo, da se ni razširil na ostala poslopja. Med tem so prišli še sosednji gasilci. Z neumnostno pridnostjo so ogenj udušili, da je ostala hiša, strojnica in veliko skladišče, v katerem je polno lesa.

d Bitka s tihotapej ob meji. V nedeljo 11. decembra ponoči so zasačili obmejni finančni stražniki pri Sv. Križu nad Mariborom skupino sedem tihotapev, ki so nosili preko meje saharin. Ker se niso ustavili, so pričeli stražniki streljati. Med tihotapej in stražniki se je vnela nato prava bitka. Slednji se je posrečilo trem tihotapecem pobežati, tri pa so stražniki zajeli. Med temi sta bila dva ranjena.

d Zaslužena kazen. Socialni demokrat Eržen v Mariboru je bil svoj čas, ker je hudo razžalil mariborsko duhovščino, obsojen na tri mesece zapora, 2000 Din globe, mora plačati vsakemu duhovniku (nad 30 jih je) po 100 dinarjev odškodnine in vse velike sodniške stroške. Pritožil se je sicer na najvišje sodišče v Zagrebu, ki je pa te dni pritožbo končnovejavno odbilo in Eržen bo delal pokoro.

d Od mraza in gladi umrl. Gozdar Kosta Antonovič je te dni pregledoval svoj gozdni okoliš blizu Travnika. Na nekem gozdnem obronku je našel na zmrazeno truplo, ki je imelo grozno zunanost. Mrtvec je bil oblečen v strgano obleko, ni pa imel čevljev. Na lice mesta je prišla komisija, ki je ugotovila, da je nesrečnik umrl od gladi in mraza.

d Napad iz zasede. V torek 13. decembra zvečer se je vračal iz Vevške papirnice domov zidarski polir Valentin Grad iz Dobrunj. Nekako na sredi pota na samem pade strel iz zasede in ga zadene v nogo, da so ga morali odpeljati v bolnico. Drugi dan so našli na licu mesta izstrelek vojaške puške. Aretirali so dva, osumljenih pa je več.

d Vlom v župnišče. V župnišče v Krškem je vlomil uzmovič in odnesel 3000 Din. Poklicali so takoj policista iz Ljubljane s psom, čigar izvrsten vonj je nekoga radj suma tatvine že potegnil v preiskovalni zapor.

d Drzen vlom. Te dni je neznan vlomilec vlomil v pisarno celjskega vikarijata in odnesel v denarju in dragocenostih preko 20.000 dinarjev.

d Pozimi se je nevarno kopati. 18 letni kmetski mladenič Mihajlo Klaič iz vasi Majrovac pri Jajcu v Bosni, se je žel kljub hudemu mrazu kopat v reko Plivo, ki je ravno te dni zelo narasla. V vodi ga je prijel krč, njegovo truplo pa so našli kasneje precej daleč od mesta, kjer se je kopal.

d Otrok padel v kotel. Pri konjeniškem kapetanu P. Stankoviču v Vrhu so se pripravljali za klanje prešiča. Napolnili so kotel z vodo. Slučaj je hotel, da se je kapetanov 6 letni sinček Aleksander približal h kotlu, konikarji ni bilo zraven. Ne ve se, na kak način je otrok padel v kotel. Takoj prihiteli zdravniki niso mogli otroku več pomagati. Bil je že mrtev.

d Živa baklja. V Sarajevu je ostala štiri letna deklica Hasnija Pinić za malo časa sama v sobi. Hasnija je potegnila z mize, na kateri je gorela petrolejka, prt. Svetilka se je razbila, petrolej se vnel in naenkrat je bilo dekletce v v plamenih. Na obupne klice je prihitela mati, kateri se je posrečilo pogasiti ogenj. Kljub temu je deklica dobila tako hude opekline, da skoraj gotovo ne bo ostala pri življenju.

d Strašna smrt železniškega delavca. V torek po sv. maši se je dogodila na železniški postaji Pazarič pri Sarajevu težka nesreča. Železniški delavec Milan Milanović je padel z vozeče lokomotive tako nesrečno, da so ga zgrabila kolesa in čisto razmrcvarila. Milanović, ki je bil splošno spoštovan, zapušča štiri otroke.

d Nekaj mu je šinilo v glavo. Neko zagrebško podjetje je poslalo svojega vajenca, da dvigne v čekovnem uradu 21.000 Din. Vajenec je denar dvignil in nato pobežnil z vlakom proti Reki. O peneverbi je bila obveščena policija, ki je takoj brzojavila policiji na Sušak, kjer so vajenca tudi našli in aretirali. Ko so ga vprašali, zakaj je denar poneveril, je odgovoril: »Nekaj mi je šinilo v glavo.«

d Zmrznila je v St. Sivu v Bački umobolna deklica Jera Hercog. Pobežnila je od doma, drugo jutro pa so jo našli mrtvo. V Bački je zapadel debel sneg in vlada hud mraz.

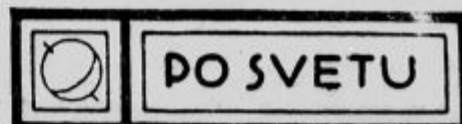
d Nevaren ropar ustreljen. Te dni so orožniki aretirali roparskega morilca Velička Veljevojkoviča. Ko so ga peljali po cesti Sv. Naum — Kumanovo, je ropar nenadoma pobežnil proti gozdu. Ker se na poziv orožnikov ni ustavil, so za njim streljali in Veljevojkovič se je zgrudil mrtve.

d Takih je še več. Okrožno sodišče v Novem Sadu je izreklo obsodbo zoper Jovana Eremića, bivšega beležnika iz Temerina, in Jovana Todoroviča, bivšega finančnega inspektorja, ker sta leta 1921 izsilila od davkoplačevalcev 100.000 Din. Eremić je obsojen na pol drugo leto, Todorovič pa na eno leto ječe.

d Alkohol divja. V neki subotički gostilni so igrali cigani. Mlinar Miloš Santič, ki je bil močno pijan, je naročal godbo, plačal pa nič. Prišlo je radi tega do prepira, med katerim je Santič z nožem napadel cigana Antala Mucijca. V tem hipu se je vrgel med oba 60 letna Mucijeva mati, katero je zadel nož v srce. Zgrudila se je mrtva. Morilec je pobežnil, a so ga drugi dan aretirali. Pravi, da se ničesar ne spominja, ker je bil popolnoma pijan.

d 50 otrok je zgorelo. V Quebecu v Kanadi je popolnoma pogorela sirotišnica, v kateri je bilo 500 otrok in 40 sester. Zgorelo je 50 otrok, od teh so odkopali le 20 trupel.

d Lloyd George in rudarji. Znani angleški državnik Lloyd George je izjavil pred rudarskimi zastopniki, da je pripravljen voditi rudarje v boju za dosego sedemurnega delavnika.

Krvava Kitajska.

Na daljnem vzhodu teče kri. Kitajska je te dni zopet pozorišče krvavih nemirov. Ze pred meseci smo poročali o krvavem medsebojnem klanju med komunističnimi in nacionalističnimi Kitajci. Komunisti so bili tedaj poraženi, čeprav so imeli močno oporo v sovjetski Rusiji. Pretekle dni pa so se komunisti zopet uprli. V nekoliko dneh so osvojili mesto Kanton, ki leži ob morju v jugovzhodni Kitajski. Razorožili so policijo, odstavili vse oblasti in par dni neusmiljeno plenili in požigali po mestu in okolici. Tujci so bežali na ameriške in druge ladje. Toda komunistična strahovlada je trajala le kratek čas. Nacionalistična vlada je poslala nad komuniste generala Čangkaiča z močno armado. Ta je po hudih bojih osvojil Kanton in zaprl komunistično vlado. V mestu se je pričelo naravnost mesarsko klanje. Nacionalistični vojski so brez usmiljenja poklali vse komuniste, kar so jih ušli, med njimi tudi ženske. Nad dva tisoč trupel pomorjenih komunistov je par dni ležalo po kanton-skih cestah v strašilo živim. Vojaške oblasti so zaprle tudi precej Rusov, ki so bili v zvezi s komunisti. Pet so jih takoj obsodili na smrt in ustrelili, med njimi tudi ruskega podkonzula in njegovo ženo. Vlada je razglasila, da so bili ruski konzulati glavna zbirališča komunistov, ki so imeli vso zaslombo v ruskih konzulatih. Zato je vlada prekinila diplomatske zveze z Rusijo in vsem zastopnikom Rusije, kolikor jih ni zaprla, ukazala, da morajo takoj zapustiti Kitajsko. Toda s tem pa bratomorna vojna med Kitajci še ni ponehala. Komunistične čete se znova pripravljajo na napad na Kanton in druga oporišča nacionalistične vlade. Pričakovati je vsekakor še krvavih bojev. — Rusi so zelo omorčeni radi umora njihovega konzula in ni izključeno, da bodo poslali kitajskim komunistom svojo pomoč v boju proti nacionalistični vladi, ki je Rusija sploh ne prizna za vlado.

d Pozor krojači, šivilje, netirilje, dame — za samouporabo! Če se hočete dobro naučiti krojiti in modelirati, to je vrezati obleko po vsaki meri in podobni in spomladati že delati po moder kroju, obiščite pouk krojenja in modeliranja, ki se prične po Novem letu. Preskrbe se službe. Ker so prostori vedno zasedeni, se javite čimprej. Revnejšim honorar znižan. — Spec. pouk za pletilce (štrkarice). Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19. — Telefon 2197. — Važno za krojače je, da se bo pri tem tečajni učilo krojiti tudi čepice (kape).

d Pri zastrupljenih, ki jih povzroči pokvarjena hrana, dalje alkohol, nikotin, morfin in kokain, je uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice zelo važno domače sredstvo. Zdravniški strokovni spisi navajajo, da pri zastrupljenih s svinčom »Franz-Josef« voda naglo odstrani trdovratno zaprtje. ki je glavni vzrok mučnim napadom kolike. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d Čajanka! Ste že poskusili čaine mešanice Čajanka in Globus vaniljen sladkor. Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

Fašistovski študentje zopet groze. V Trstu so se zbrali fašistovski študentje in so si zelo veselili divjaštev rumunskih tovarišev, ki so madjarskim židom napravili za več milijonov škode, ki jih bo morala plačati rumunska vlada. Tudi tržaški študentje so se navduševali za taka divjaštva in so grozili, da bodo tako nastopili proti Slovincem.

Naše liste ropajo. Italijansko časopisje neprestano žali našo državo. Zato je naš notranji linister prepovedal nekaterim laškim časopisom dohod v Jugoslavijo. To pa je fašiste tako razljutilo, da kar po vlakih preiskujejo potnike, ki se vozijo v Italijo in jim jemljejo ter pred njihovimi očmi trgajo slovenske časopise.

Prijateljski sporazum med sv. Stolicco in češkoslovaško vlado. Ob priliki husitskih slavnosti pred dvema leti se je češkoslovaška vlada zelo netaktno in razaljavno obnašala napram katoličanom. Vsled tega je papežev odposlanec zapustil Prago in prekinil vse zveze z vlado. Polagoma so se nasprotja odstranila in te dni je bil v Rimu sklenjen prijateljski sporazum med Vatikanom in češkoslovaško vlado, ki bo pripomogel do zopetnih pristrčnih medsebojnih odnošajev. Po podpisu sporazuma je sv. oče sprejel zastopnike češkoslovaške vlade v posebni avdijenci.

Pristranost dunajske porote. Pred dunajsko poroto so se morali minule dni zagovarjati naihujši razgrajči za časa julijske revolucije. Obtoženi so bili požiga — zažgali so krasno sodno palačo, ki je tudi pogorela, ropa in upora. Toda obtoženci so bili sami socialisti in komunisti. Njihovo časopisje jih je že od julija dalje neprestano zagovarjalo in tako pripravljalo porotnike na oprostilno obsodbo, ki so jo v vseh devetih slučajih, ki so jih obravnavali, tudi res izrekli. Nič ni pomagalo, če so obdolženci sami priznali, da so požigali in kradli, nič ni pomagalo, če je nešteto priž potrdilo njihovo krivdo, socialistični porotniki so kljub vsemu pričakovanju rekli, da požigalci niso požigali, da tatovi niso kradli. Razumljivo je, da so take sodbe vzbudile veliko ogorčenje vseh poštenih Dunajčanov. Časopisje se radi tega mnogo bavi z vprašanjem, ali ne kaže porote odpraviti, ker takim protnikom, ki svoje politične pristaše oproščajo kljub temu, da so jim zločini dokazani, pošteno ljudstvo ne more več zaupati. Zanimivo je, da so bili manjši zločinci izza julijskih dogodkov, ki jih je sodilo deloma dunajsko okrajno, deloma pa deželno sodišče povečini obsojeni nekateri na večmesečno ječo. Le najtežji zločinci, ki jih je sodila socio-politična porota, so bili oproščeni.

Ruski opazovalec pri Društvu narodov. Rusija še ni članica Društva narodov. Ker pa se pri tem društvu obravnavajo zadeve, ki tudi Rusijo zanimajo, bo ta imela v Ženevi stalnega opazovalca, ki bo sovjetski vladi poročal o delu Društva narodov.

Amerika ne mara Rusov. V Ameriko se je pripeljalo 11 odposlancev sovjetske

PO DOMOVINI

Radovan Hrastov:

Od Mengša do Komende.

II.

Sobotna Ljubljana. Človek bi mislil: tak je, kot vsek dan! Pa ni. Bolj živahna in razigrana je, kot navadne dni. Povsod to kaže, na koledvorskem peronu najbolj. K svojim domačim hite ta dan delavci vseh poklicev, ki so cel teden prebili v mestu pri delu, za stroji, ali kakorkoli. So prizori ob takih prilikah, ki se človeku dojmijo nadpovprečno. Tudi nekateri taki, da se vprašam ob njih vidu in doživljanju: Po čemu si se trudil šest dni in v polu svojega obraza služil trdi kruh sebi in svojim, — ko zdaj zalivaš z vinom utrujeno telo? Po čemu čaka morda žena in otroci po cel teden doma na solde, ki bi jih moral prinesiti, pa jih ne? Po čemu živi brez tebe toliko dni družina, — pa te niti v soboto večer ne pričaka v veselju in radosti! Pijan prideš. Zmerjaš. Morda tudi udariš in ne veš, da si udaril tudi po sebi in svoji sreči. Po zadovoljstvu, po medsebojni ljubezni, po vezi zakona in bese, ki te od oltarja veže v eno celoto z bitjem, ki naj gre s teboj v življenje; ki naj deli srečo iz dneva v dan tvojega veselega obraza in prijazne besede, — pa je v soboto večer razočarana? Le gnev in trpkost pride s teboj v domovje. Ne pričakovane veselje, le tisto prinosa tvoj prihod, kar ruši zakonsko blagostanje, četudi je to steer skromno. Blagostanje je kljub temu. Sreča je. Radost. V mejah možnosti. Zakaj tedaj tugaš košček za koščkom od vsega tega, — le zato, da si udovoljiš svoji hipni želji po kozarcu in družbi in zabavi, ki pa niti družba in zabava ni? Najlepša zabava je v krogu srečne redbine, najboljša družba je žena in otroci. Mimo tega je ni!

Tako menim sate s seboj, ko šetam po peronu in čakam na vlak.

Vozovi se polnijo vsak čas bolj. Vse prepolno. Ni kam sesti, komaj stati moreš. Zato kupim vozovnico drugega razreda, morda bo tam prostora več. Niti tam ga ni. Oziroma je. Le zame ga ni.

V prvem razredu sedita oblastno in razvlečeno dve dami. Na drugi strani so po žametastih sedežih razpostavljene njih kočare.

vlade, ki bi po zatrdilu ruske vlade tam radi nakupili razne poljedelske stroje. Ameriške oblasti pa Rusom nič kaj ne zapajo in mislijo, da so Rusi prišli v Ameriko le agitirati za komuniste. Zato so vseh 11 Rusov aretirale in jih spravile na izseljevalno postajo na otoku Ellis-Islandu, kjer bodo morali počakati odločitve vlade, ali se jim dovoli prihod v Ameriko, ali pa se pošljejo nazaj, odkoder so prišli.

Tudi Amerika se oborožuje. Kakor Evropa, tako tudi Amerika hiti z oboroževanjem. Ameriški parlament je sklenil zopet zgraditi 26 bojnih ladij kar bo stalo eno in pol milijarde dolarjev. Takšni so torej uspehi razorožitvenih konferenc, ki se jih pa Amerika sploh ne mara udeleževati.

Pri oknu mlad gospod. Pogledam, potrkam, povprašam: »Prosto?« Sprva nič, potem reže: »Zasedeno...!«

V ostalih prostorih zaskrožene družbe. Smeh, dovtipi, puble fraze. Nikamor več ne silim. V kot se stisnem, celo pot stojim na hodniku. Ko vidim, da ves čas nikdo ne vstopi v prvi kupe, da se vozita le oni dve in kup kočar in gizdalin s frakom ob oknu; in ko slišim še tuintam smeh in govorico in razumem, da je nemška, — mi spričo tega sili samo od sebe vprašanje v glavo: Mar so boljši prostori le predprava gotovim ljudem, ki nemško znajo in poleg tega nosijo svilene kravate in klobuke in bubi frizuro in se sploh znajo nositi »po modici? Kaj? In še eno: zakaj gre bon-ton in van pravila o dostojnem obnašanju tako daleč, da njemu na ljubo kavalirski esabnikom tudi takrat, kadar bi bil opravičen, da tega ne storiš? Je pač tako: dostojnost zahteva nemalokrat od človeka marsikaj, kar se ne sklada povsem z drugimi reči, četudi se tem pravi demokracija in denar, in menim, da je bolje, da sam sebi rečeš po tihem tepec in osel, kakor pa, da od drugih čuješ glasno: vsiljivec, nedostojnež!

Tega pravila se držim, četudi mi je v kvar. In moram vsled njega stati v hodniku drugega razreda celo pot in živčati od sreče, da stiskam v žepu vozovnico za dvojno ceno...

Radovan Hrastov:

Ljubljanski sprehodi.

6. Dvane besede današnjim dnem.

Mimogrede me je zaneslo z ulice v dvorano. Brez namena in cilja sem se znašel med ebrani mladih šolarčkov in onih odraslih študentov. Stopil sem v dno in iz ozadja motril vso to pestrost ogrnjenih rut po dvorani, kolikor je je bilo — ne ravno preveč, številčno gledano! — eno gori na galerijah, katera tvori zvečina ljudi, ki so povsod in vselej, kadar jih kliče ta ali oni; pa še tisto, ki se razodeva od tam, kamor ne sega pogled, pa vendar stoji neposredno pred menoj. Sodim, da iz lasnega doživljanja, ker mi je bilo le premnogokrat dano, sukati se in opazovati vrtenje in žrtje onih, ki v nervozni drhte za zastori do tistega hipa, ko se slednji dvigne. Bil sem tudi sam, ki sem katerikrat grizel v ustne v onih poslednjih minutah, sekundah, ki so večnosti slične...

Le-to me tedaj sili v tisti svet, ki je čisto svojski in ga brez doživljanja umeti ni moč. Življenje za kulisami... Recimo: pet minut pred dvigom zastora, dve minuti, eno, pol... zdaj...

Ah...!

Odgrnem težke zastore, rdeči žamet, ki obkroža oder v Unionu. Iz dvorane sem sili eglušno šepetanje in glasna govorica, ki prehaja v živ, razigran smeh. Za zastori pa trepetajo mlada srca, ki nocoj v prvo stopijo pred zbrano družbo iz vseh koncev in krajev Ljubljane in še predmestij. Pred manice, ki jih je največ v dvorani, v belih rutah so, vedrih obrazov in s smehljajem na licu jih čakajo po stoleh in se spet in spet povračajo s pogleda

tja gor na oder. Nekaj čudovitega je res materino pričakovanje...

Tedaj se odtrga od gruč mladec in sune v težak zastor, da se razgiblje žamet in zalvalovi in zašumi neslišno — in že stoji fantič na deskah in deklamira glasno in koražno:

Kakor kaplja v poluk kane,
Mine čas;
Naglo kane, pa ne vstane
Več za nas.

S šolsko gesto poudarja, z monotono pričenim glasom vre iz njega še dalje:

Dneve nesejo valovi...
Ure pihajo vetrovi...

Tako stopa Slomškova beseda pred nas iz ust tistih, katerim je bila namenjena in govorjena pred šestdesetimi, sedemdesetimi, osemdesetimi leti. In še sledeča, ki je za čuda resnična in reče v bridkost še danes, po tolikih letih, — da danes je resnična in pomembna še bolj:

»Grdo lažjive knjige Boga taje, nesramna pisma mladine netistih reči uče, lažjive novine v hudo šnutačo, cela mesta in dežele razdražijo, hudo zagovarjajo in pravico karajo, ter človeka tako dolgo sleparijo, da ga oslepijo, če se jih ne varuje. Po grožu in po kračarju tako sleparije prodajajo, pa tudi zastonj po deželi razpošiljajo jih... naj bi ljudje brali in se zapeljali; nekaj se ljudi le prime, sleparji mislijo. Zalostne prigode so nam tega priča...«

Prav tako, kot danes!

In kdo je tisti, ki je naše ljudstvo pred desetletji na to opozarjal in potem skozi in skozi vse do današnjih dni? Bil je Anton Martin Slomšek, šolnik in škof, ljubitelj mladine in naroda. Duhovnik! — in za njim premnogi.

»Slovensko ljudstvo, kaj te je omamilo, da jih sovražiš, ki tebe ljubijo, in ljubiš one, ki te pogosto le sovražijo?«

Tako vprašuje Slomšek škof in še pove: »Bojo prišli žalostni časi in tvojih sedanjih besednikov med tabo ne bo. Tistikrat se boš oziralo ubogo ljudstvo po svojih dobrih pastirjih, katere zdaj zaničuješ, oni pa tebe v nesreči zapustili ne bojo, kakor jih ti v svoji sreči zapuščaš.«

* * *

Tak prav in resnično je Slomšek učil za svojih dni. In danes ponavlja njegove besede in nauke mladina, prav tista mladina, ki je naša bodočnost, naša nada. Ponavlja jih sebi v uho za bridkosti, ki jih doživlja; tudi za to jih, da bi vedela, kje je prava pot v življenje...

Saj tudi govornik tako ve:

»Iz Slomška se bo obnovila mladina danes in jutri in še stoletja. Kar nam je Slomšek dal kot vzgojitelj, je neminljivo in zato tudi neizbrljivo bogato. Iz Slomška raste zdravje mladini in nam vsem!«

Zal mi je le, da vseh besed, ki sem jih čul, ponoviti ne morem. Bile bi vredne vse od kraja, da jih čuje dežela in narod. In tudi Slomška, da bi bolj spoznali, ko smo skoraj pozabili nanj. Dasi bo on tisti, ki bo prvi slovenski svetec in ga bomo blaženega imenovali — tako je povedal še drugi govornik ob slikah iz njega in njegovih krajev in ljudi.

* * *

Luči ugašajo po dvoranj ena za drugo, reflektor posveti na platno in slika ožari v

prijetno tople smehljaj Slomškovega obraza. Pred sliko v mrak poklekne mladina in se pokloni. Besede padajo v mrak kakor kladivo, močno, silno, poudarjeno, počasi, ena za drugo:

K Tebi, veliki Slomšek, prihajamo!
Tvojemu geniju se klanjamo!
Tvojemu delu srca darujemo!
Ti si nam vzor, ti naš voditelj!
Blagoslovljen tvoj spomin, veliki Slomšek!

* * *

Tako je končala tisto nedolgo spomenba služabnika božjega iz preteklega stoletja.

Ko odhajam po ulici, srečujem družbe, poslušam pomenke, pa tudi brez njih vem, da jim je bil kino bolj vabljev...

Zato je tako z nami, veliki Slomšek!

NEVLJE PRI KAMNIKU.

Naše prosvetno društvo se je preteklo sezono precej poživilo. Posebno dramatični odsek je prav pridno deloval. Uprizoril je šest različnih, dobro uspešnih dramatičnih predstav. Letošnjo sezono pa nadaljuje svoje delo z vso vnemo. Uprizoril je že dve dramatični predstavi. Miklavžev večer je privabil veliko ljudi v dvorano, ki so z zanimanjem sledili lepemu prizoru iz igre »Peterčkove poslednje sanje«. Razdelil je tudi veliko daril, za katere so mu obdarovanci gotovo hvaležni. Na praznik sv. Štefana ob pol 4 pa pripravljajo opereto »Kovačev študent in burko« Damoklejev meč.

ROVA PRI KAMNIKU.

Ob proslavi 30 letnice obstoja dekliške Marijine družbe je ista priredila igro »Večna mladost in lepota« ter burko »Zakleta soba v gostilni pri Zlati goski«. — Katoliško prosvetno društvo vprizorilo 26. decembra zanimivo igro »Deborah« v štirih dejanjih, katero ponovi dne 6. januarja, obakrat ob pol 3 popoldne. Sliši se, da društvo priredi še več lepih predstav v tej sezoni, da čim prej poravnata nastale stroške za električno razsvetljavo društvenega odra in dvorane. Fantje, le pogum! Kjer sloga, tam napredek! — 6. decembra je društvo z društveno zastavo spremilo k večnemu počitku najstarejšo ustanovno članico društva in najstarejšo ženo cele fars, Marijo Osolin iz Ziča. — Da so pa Rova res napredne, je jasen dokaz električna naprava, ki jo takoj vidiš, ko stopiš v vas. Vsekakor pa vneti faranji s svojim gosp. župnikom na čelu niso pozabili lepe in prijazne farne cerkvice, da jo z električno razsvetljavo še čim bolj ozaljšajo. Da pa prosvetno društvo ne zaostaja, si je pred kratkim z regulativno električno lučjo razsvetlilo društveni oder, kar je vsekakor najbolj prikladno in pred ognjem varno. Da čim prej pokrijemo vse te stroške, vljudno vabimo vse bližnje in daljnj na začetkom omenjeno prireditel.

VIDEM OB SAVI.

Kaj hočemo, sneli so vence in podrlj vitke mlaje — vsaka stvar na svetu le en čas trpi in tako je minil tudi lep jubilej dveh naših podružnih cerkva. Na zahvalno nedeljo smo slavili 300 letnico nekdanj zelo obiskovane romarske cerkvice Marijine v Dolenji vasi. »Naši dedje so luč ljubili,« moraš vedeti s pesmijo, zakaj kakor božja lučka se ti zazdi bela cerkveca nad vasjo, a tudi kakor močen stolp in še vse, kakor je prečudežna Devica, ki v njej kraljuje. Zeleni pas, ki so ga cerkvi nadeli, in venci in cvetice (pridnost deklet in njih izraz), procesija, slovesno sv. opravilo v cerkvi — le-

pa proslavati — Sosed pa je sv. Miklavž v Starom gradu. Pešec in voznik in avto je pozabil na pot in naglno in čudom gledal, kako je raste ob cesti slavolok in mlaji prav do cerkvice in so venci štram prepletali ter v daljo posegali lepo in ljubo kakor vnema in misel dekliška. Saj je bilo za 300 letnico in prav, če je bila Miklavževa nedelja 1927 najlepša izmed vseh od davnega leta 1627. Iz lepe in živo buče besede g. kaplana je rastle v poslušalec, kar je bilo mrtva črka na eni strani slavoloka: Dedov spomin — nam opomin! Naj bi le zrastle v vseh in mogočno v odlično katoliško močlost in kremenitost!

IZ BRUSNIC.

Politične razprtije od zadnjih občinskih volitev so se precej pomirile in pri državno-zborskih volitvah je kakor navadno sijajno zmagala SLS. V društvenem življenju vlada zastoj. 27. novembra je priredila podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo predavanje s sadnim ogledom. Predaval je g. Franc Kafol. Pripeljal se je tudi ravnatelj kmetijske šole na Grmu, pa že ni imel komu govoriti. Tudi tega tako potrebnega pouka se ljudje bojijo, razen nekaj častnih izjem. Zalostno je, koliko najzlahnejšega sadnega drevja bi se lahko raslo v našem kraju. Edino Gorenji Suhadol je v tem pogledu vse hvale vreden, dasi je treba še napredka; tudi Dolenji Suhadol obeta biti bolj živahen. Drugod pa je veliko premalo razumevanja. Vsa Slovenija tekmuje, kje bodo več sadnega drevja nasadili in bolje vzgojili, a pri nas, ki je izvrsten kraj za to, pa taka brezbriznost! Vsaj nekateri se vzdranite in postanite člani Sadjarskega in vrtnarskega društva. Poleg drugih koristi boste prejeli prav lep strokoven list »Sadjar in vrtnar«, ki vas bo poučeval in seznanjal o vsem potrebnem o gojitvi sadnega drevja.

POLŠNIK PRI SAVI.

Tukajšnja šolska mladina je pod vodstvom našega g. šolskega upravitelja Aničiča vprizorila dve igri. Vstopnina se je porabila za obdaritev tukajšnjih revnejših šolskih otrok. 80 otrok je dobilo toplo perilo, vsi pa, 150 po številu, bele kolače in sladkarij. Da se je zamoglo toliko otrok obdarovati, gre čast in hvale predvsem našemu cenj. učitelstvu in pa g. župniku Jerneju Koviču, ki je dejansko in z besedo podpiral plemenito delo. Isto je g. Fele, tukajšnji trgovec, dal blago po najnižji ceni in daroval več kilogramov moke.

NA DOLEH PRI LITJI.

Imamo sv. misijon, katerega se pridno udeležujemo, dasi imamo mrzlo vreme. Tudi imamo vsak teden po enega ali dva mrliča, kar v naših hribih ni v navadi. — Občinski lov, katerega najemnina je prej znašala 110 Din letno in to skozi več let, je šel letos za 1570 Din. Ravno prav, da se pomore občini, katere je bila letos po toči večkrat prizadeta.

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

Kakor vsako leto, tako tudi letos vabimo na praznik sv. Štefana vse konjenike iz okolice, da pridejo počastiti v Dolenjo Starovo sv. Štefana, zaščitnika konjerejcev. Zbirališče ob pol 10 na trgu v St. Jerneju, nakar odidemo proti Stari vasi z »generalom« Lampetom na čelu. V sprevedu igra orlovska godba. Spreved se vrši ob vsakem vremenu. — Leto se bliža h koncu. Treba bo zopet naročiti krščanske časopise: Domoljuba, Bogoljuba, Glasnik

in Mohorjeve knjige. Domoljuba je bilo preteklo leto v naši fari okrog 400 izvodov. Letos ne smemo zaostati, ampak vsak naročnik naj pridobi vsaj še enega.

NAKLO.

V nedeljo 11. decembra je bil pri nas shod SLS na povabila. Vršil se je ob 3 popoldne v stari šoli. Iz Ljubljane je prišel tajnik SLS g. Gabrovšek in nam poljudno, zanimivo in prepričevalno govoril o časopisu. Marsikoga je prepričal, da bo odslej naročnik naših listov ter bo naša župnija tudi v bodočem letu tozadevno prva, kakor je bila v tem letu. G. poslanec Brodar pa je obširno poročal o političnem položaju ter o uspešnem delu Jugoslovanskega kluba; prav hvaležni smo mu za njegove besede. Udeležba je bila izredno velika, menim, da ne eden povabljenih ni ostal doma, da je bil obširni prostor ves nabit. Vsa čast takemu zanimanju. — Potem je bila volitev krajevnega odbora SLS; izvoljeni so: predsednik g. župan Marinšek, prvi podpredsednik (za Podbrežje) g. Anton Paternel, drugi podpredsednik (za Naklo) g. podžupan Anton Zelnik, tajnik g. Franc Križaj, blagajnik g. Anton Pavlin ter še več odbornikov. Sklepamo z željo, da bi novi odbor delal uspešno in pridno ter da bi čimprej izginila iz naših hiš »Domovina« in »Kmetijski list«.

GORJE PRI BLEDU.

V začetku meseca novembra se je pričela pri nas kmetijska šola. Vpisalo se je 40 fantov in moških, vsi iz občine Gorje. Vpisanci šolo prav pridno obiskujejo. Poučuje se vse, kar poljedelca zanima in kar rabi pri svojem gospodarstvu umen gospodar. Eno uro na teden so tudi verska predavanja, za katera so se izjavili vsi vpisanci. Po vsakem predavanju se razvije živahna debata. — Pouk se vrši ob četrtnih in sobotah in sicer od 6 do 10 zvečer, ker so preje udeleženci zaposleni. Šola je dvoletna in traja vsako leto 5 mesecev. — Da se je moglo pričeti s poukom, so veliko pripomogli krajevni činitelji, na čelu jim občinski odbor, ki kaže mnogo zanimanja za povzdigo občinskega gospodarstva. Županu in celemu odboru izrekamo javno pohvalo. Potrkali bomo tudi na zadržna in posojilniška vrata in upamo, da ne zastojni, saj gre za občinski in obči blagor občanov.

Prosvetno društvo bo igralo 18. in 26. decembra ter na novega leta dan praviljično komedijo »Kraljična z mrtvim srcem«. — Prvič in drugič je pričetek igre ob 7 zvečer, na novega leta dan pa ob 7 popoldne. Ta dan pride pogledat posebno okoličani, ker je igra zelo lepa in posebne, izredne vrste za naše podeželske odre. Na nekem odru so je pri polni dvorani petkrat ponovili. Ta dan pripelje stahi tudi svoje otroke. Igra ugaja starim in mladim.

Srajca pique 90°-, 68°-, 58°-.
Srajca celir 120°-, 100°-, 80°-.
Hlače gradl 60°-, 50°-, 45°-.
Kravate, ovratnike,
naramnice, nogavice in
žepni robei,
Prodaja se samo izbrano do-
bro blago po zelo nizki ceni.

Veletrgovina
R. S. Ermecki, Celje.

Celje leži centralno,
dohod vlakov zelo ugoden.

IZOBRAZBI

O državnih srečkah.

Danes so srečke običajno trgovsko blago, ki se veliko ponuja in veliko kupuje. Včasih si stavi v loterijo na »numare«, danes smo naprednejši in kupujemo srečke. Jasno je, da so prav redki oni, ki od srečk obogate in še pri takih se rado zgodi, kar pravi pregovor: Hitro pridobljeno, hitro izgubljenno. Še vedno je vztrajno in pridno delo — čeprav morda ni sijajno plačano — najsigurnejši vir dohodkov, pa tudi na človekovo življenje najblajilnejše vpliva, dočim hitro pridobljeno bogastvo mnogokrat človeka pokvari.

Pa naj bo to že tako ali tako, dejstvo je, da se danes srečke mnogo, prav na debelo ponujajo in kupujejo. Tega dejstva pa se drži neka zelo žalostna reč: ljudje največkrat o srečkah malo ali nič ne vedo, koliko so vredne, kako se žrebajo itd. Kupijo mačka v žaklju. Posledica je seveda ta, da jih nekateri ljudje, ki prav nalašč zlorabljaajo to nevednost, strahovito navijejo.

Čudni so nekateri ljudje. Če kupi motiko ali lopato v prodajalni, jo od vseh strani pregleda in pretehta, gre v sedem trgovin, da ja ne bo predrago plačal — in tako je prav — če pa pride neznan človek s sladkimi besedami, pa mu takoj verjamejo. In to kljub ponovnim svarilom v »Domoljubu«. Zdi se, da jih zapelja obljubljanje zlatih gradov, katere bo pričarala menda vsaka taka srečka iz zemlje.

Zato velja tudi tu prvo in poglavitno trgovsko pravilo: Preden kakšno blago kupiš, ga moraš natančno poznati po kakovosti in ceni.

Drugo pravilo je: Kupi srečke, če že misliš, da ti je je treba, v večji banki. Tam si brez skrbi, da te ne bodo prevarili že zato, ker jim gre za kredit. Najbolj vam priporočamo Zadržno gospodarsko banko v Ljubljani.

Da bodo pa naši čitatelji o srečkah bolj poučeni, nam je bančni uradnik, ki ima s to stvarjo opraviti, napisal naslednji pouk o državnih srečkah. (Pomni! moraš, da je prodajanje srečk iz drugih držav pri nas prepovedano in da boš kaznovan, če pri tebi zalotijo tako srečko.)

Srečke državne razredne loterije.

Te vrste srečk razpečava Državna razredna loterija, katera spada pod Ministrstvo za poljedelstvo in vode, potom poverjenih, pooblaščenih prodajalcev. Vsako leto se odigrata dva kola, to se pravi, dve igri. Vsaka igra je razdeljena na pet razredov in obsega 250.000 srečk, od katerih je vsaka izžrebana. V prvem razredu je 2500 dobitkov v skupni vrednosti 1 milijon 493.000 Din, v drugem razredu 2500 dobitkov v skupni vrednosti 1.768.000 Din, v tretjem razredu 2500 dobitkov v skupni vrednosti 2.008.000 Din, v četrtem razredu 2500 dobitkov v skupni vredn. 2.408.000

Din in v petem razredu pa 240.000 dobitkov v skupnem iznosu 74.400.000 Din in 12 nagrad v iznosu 7.540.000 Din.

Cena srečk.

Cela srečka stane za vsak razred 100 dinarjev, polovica 50 in četrtnina srečke 25 Din. Za vsak razred se izdajo nove srečke, vsaka srečka pa velja samo za tisti razred, za katerega se glasi. Zato mora vsak igralec, čigar srečka ni bila izžrebana v prejšnjem razredu, obnoviti srečko za tekoči razred, ako hoče dalje igrati v tem kolu. Ta srečka mora imeti prav tisto številko in oznako, kakršno je imela v prejšnjem razredu. Obnova srečk se mora izvršiti najkasneje peti dan pred izžrebanjem dotičnega razreda pri istem pooblaščenem prodajalcu, od katerega je kupil srečko prejšnjega razreda. Dobitek izplača pooblaščen prodajalec, pri katerem je bila srečka kupljena. Izplača se pa tistemu, kateri prinese srečko, in sicer 15 dni po izžrebanju in pa do vštete 120. dne od dneva končanega žrebanja. Pooblaščen prodajalec vodi natančen seznam o vseh prodanih srečkah in takoj obvesti kupa v slučaju, da je njegova srečka izžrebana. Vsled tega je tudi igranje s temi srečkami najbolj preprosto in se zato tudi lahko najbolj priporočajo. V zadnjem kolu je dobil neki krojač z Bleda na polovico srečke 250.000 Din, katera je bila kupljena pri Zadržni gosp. banki v Ljubljani.

Srečke 2½% vojne odškodnine (raina šteta).

Gornje srečke je izdala država razdeljene v komade po 1000, 5000 in 10.000 dinarjev vojnim oškodovancem in se obrestujejo po 2½%. Teh srečk je danes v prometu za okrog 4.240.000.000 Din in bodo izžrebane v teku 50 let. Po teh srečkah je danes precejšnje povpraševanje in stanejo komad, ki imajo tisočdinarsko napisano vrednost 412 Din. Samo ob sebi se razume, da cena 412 Din za komad ni stalna, ampak se vedno menja. Te srečke se lahko vsak dan prodajo v vsaki banki po dnevni ceni, katera notira na borzi.

Dne 15. januarja vsakega leta se amortizira 28.000 komadov teh srečk po 1000 Din v znesku 28 milijonov dinarjev, to se pravi, da se izplača za izžreban komad polnih 1000 Din. Izplačilo vrši delegacija ministrstva financ v Ljubljani, ali pa direkcija državnih dolgov v Belgradu. Dokler srečka ni izžrebana, se obrestuje po 2½% od napisane tisočdinarske vrednosti. Dne 1. febr. vsakega leta zapade kupon v izplačilo, kateri se nahaja na zadnji strani srečke. Ta kupon v znesku 25 Din je treba odrezati in predložiti v plačilo pri davčnih uradih, poštni hranilnici ali pa pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. Nadalje se vrši 15. febr. vsakega leta žrebanje dobitkov, katerih je 188, in sicer od 1.000.000 do 5000 Din. Vsako prvo leto se glase dobitki od 1.000.000 do 10.000

Din, vsako drugo leto pa od 500.000 do 5000 Din.

V zadnjem času zelo ponujajo razni agentje imenovane srečke na obroke in po zelo visokih cenah. Nekateri razpečevalci so zahtevali še pred več meseci, ko je bila vena za komad 340 Din, celih 600 Din za eno srečko. Pripomniti moramo, da mora lastnik teh srečk stati vedno v zvezi z bankami, da ne zamudi roka za izplačilo kuponov ali srečk, ker isti tekom enega leta zastarajo.

Ce torej to srečko kupiš, dobiš gotovo v teku 50 let izplačano vsoto, ki je napisana na srečki. Dokler se ti ne izplača, pa dobivaš obresti. Moglo bi se pa zgoditi, da zadeneš tudi dobiček, kar je pa malo verjetno, ker je zelo malo dobitkov.

Srbska tobačna srečka.

Gornjih srečk je bilo leta 1888. izdanih 1 milijon komadov po 10 Din v zlatu od srbske vlade. Zadnje žrebanje se bo vršilo od 1. do 14. septembra 1900. Vsaka srečka ima 1 premijski kupon. V slučaju, da je srečka amortizirana, to se pravi, da dobi imejtelj vloženo vsoto za srečko v znesku 10 Din v zlatu povrnjeno, se premijski kupon odtrga in imejtelju srečke izroči, da naprej igra za premijo (dobitek). Nasprotno se pa pri izplačilu premije pridrži samo premijski kupon in se vrne srečka imejtelju, da počaka toliko časa, da se mu ista amortizira.

Načrt žrebanja: Vsako leto se izžreba 63 premij od 100.000 do 50 Din; amortizira pa 6000 srečk.

Gorenje srečke stanejo danes v prostem prometu okrog 85 Din.

Srbski rdeči križ iz leta 1907.

Teh srečk je bilo izdanih leta 1907. en milijon komadov po 20 Din. Zadnje žrebanje se to vršilo leta 1981. Kakor pri tobačni srečki ima tudi ta en premijski kupon. Ako odpade na srečko premija, se premijski kupon odtrga, srečka se pa imejtelju vrne, da počaka, dokler se ista ne amortizira. V nasprotnem slučaju pa, ako je srečka amortizirana, se premijski kupon vrne, da lahko posestnik srečke igra na premijo.

Načrt žrebanja: Vsako leto se izžreba 87 premij od 25.000 do 50 Din; amortizira pa 6000 srečk.

Imenovane srečke se prodajajo v prostem prometu po 50 do 60 Din za komad.

Vzor kmetsko-delavskega politika.

Nova Zelandija je angleški dominij, to je kolonija, ki se z nekaterimi omejitvami sama vlada. Predvsem je zunanja politika in vojna pridržana Veliki Britaniji. Velika je približno tako kot Italija, prebivalec ima nekoliko manj kakor je vseh Slovencev. Prebivalci so zelo izobraženi, že l. 1917. so imeli 63 dnevnikov, 34 listov trikrat na teden, 32 dvakrat na teden in 69 drugih listov.

Ta dežela ima vlado, ki je med najbolj modernimi demokracijami. Mož, ki je zgradil moderno demokratično politiko, je Richard Seddon.

Seddon ni bil šolan mož, dasi sta bila

njegov oče in mati učitelja. Z 19. leti je odsel iz Anglije za srečo v avstralske zlate rudnike. Ker je tam ni našel, se je preselil od tam v Novo Zelandijo in je pri nekem rudniku oprl gostilno in štacuno. Z mojsterskim očevanjem z ljudmi je pridobil okoliške delavce, da so ga izvolili v parlament in tam je postal v kratkem vođa politike, ki je obviadal celokupno politiko od leta 1893. do 1906. Njegova vlada je v tem času izvršila reformno delo, kateremu je v manjšem obsegu podobno delo našega bivšega učelnežnega odbora.

Kakor rečeno, Seddon ni bil mož izobrazbe, ki se nabere iz knjig, učenja iz knjig sploh ni maral, tudi narodnega gospodarstva in zakonodaje se ni učil. Tudi govornik ni bil. Imel pa je moč in iniciativo. Znal je pa povedati pravo besedo v pravem času in tako, da se je morala opaziti. Sam je dejal nekoč, da je njegov recept predložiti množici vročo jed, dobro popoprano in osoljeno, in ne kake mlečne in vodene juhe; ne mlatiti prazno slamo in moliti kozje molitvice; deliti težke udarce, ki zabijejo, kamor prilete. V parlamentu se je pod njegovo silo in vztrajnostjo strla vsaka opozicija. Drugače je bil silno družaben, prijaznega nasmeha, dasi je znal trdno držati vajeti. Bil je z vsakim znan, vsakega obraza se je spominjal, z vsakim je znal prav ravhati, niti nasprotniki ga niso mogli kar sovražiti. Ne preveč tenkočuten je bil spreten parlamentaričen voditelj, ki si je vselej napravil hitro in ostro sodbo. Znal pa je tudi v pravem času popustiti, ne da bi zbudil vtis slabosti.

Dasiravno se je v politiki opiral v prvi vrsti na delavstvo, vendar ni bil socialist, sploh ni bil izrazit strankar. Vsi mali posestniki so šli za njim in sploh je bila zanj večina javnega mnenja. Znal je pa spretno izrabiti tudi druge stranke.

Pod njegovim vodstvom je bila že leta 1893. uzakonjena ženska volilna pravica, dasi sam osebno ni bil zanj. Izkazalo se je, da ženska volilna pravica ni prinesla v politiki nikake izpremembe; v splošnem glasujejo ženske s svojimi možmi, očeti, samo v alkoholnem vprašanju je drugače; volitev pa se udeležujejo enako številno kakor moški. Mislim, da bi bilo tudi pri nas približno enako.

Med Seddonovimi zakoni nas zanima zlasti ureditev agrarnega vrašanja. Pred njegovim nastopom so različne vlade delale na tem polju velike napake, zato so bogati špekulanti dobili v last večino zemlje, tako da je osemdesetinka prebivalcev imela dve petini zemlje. Seddonova vlada je votirala velike vsote državnega denarja in veliko državne zemlje, da je pospeševala razmnožitev malih posestnikov in zmanjšanje veleposestev. Tudi davčno politiko je po tem usmerila. Glavna davka, to je zemljiški davek in dohodnina sta bila urejena po lestvici, tako, da sta bila pri tem občetnejša, čim večja je bila posest zemlje. Vendar velikega uspeha davčna politika ni imela.

Državno in ljudsko zavarovanje je bilo v Novi Zelandiji vneljano že leta 1869., ker pa so začele vedno huše pritožbe proti zavarovalnicam proti požarom — te so se namreč kartelirale, da so postavile skupno

enako zelo visoke premije — je Seddonova vlada l. 1903. ustanovila državno požarno zavarovalnico s tako nizkimi premijami, da je delala celo z izgubo, kakor se je izkazalo, ker so v Zelandiji hiše venoma lezene in požari precej pogosti.

Ko so leta 1894. cene zitu precej padle in so bili kmetje občutno prizadeti, je sklenila zbornica Seddonovi vladi pooblastilo, da je vlada dovoljevala kmetovalcem hipotečna posojila po 5%, kolim je bila tečaj v Zelandiji običajna obrestna mera med 6% in 8%. Vlada je v ta namen dobila posojilo v Angliji po 3 do 4%, tako da je napravila celo dobiček. Zato je l. 1905. izposlovala vlada enako pooblastilo za dovoljenje kreditov delavcem za zidanje lastnih stanovanjskih hišic po 4½% do 5%, tudi ta poskus se je menda posrečil.

Ne morem naštevati vsega, kar je Seddonova vlada naredila v zaščito delavstva, omeniti pa moram leta 1894. pod Seddonovo vlado sprejeti zakon o prisilnem razsodišču v mezdnih štrajkih. Ta zakon je zbudil po celem svetu velikansko pozornost in zanimanje. Minister za delo W. Pember Reeves je označil kot smoter tega zakona: a) preprečiti štrajke, b) okrepiti strokovna društva in c) splošno izboljšati delavske pogoje. Vrhovno razsodišče za celo deželo obstoji iz v to določenega člana najvišjega sodišča in dveh prisodnikov, ki jih za tri leta imenujeta po enega zveza delodajalcev in po enega strokovna društva in strokovne zveze. To razsodišče sodi o vseh vprašanjih, ki izvirajo iz delavne razmerja in lahko velja za posamezna okrožja ali za celo državo. Sodil je od leta 1894. do leta 1904. v 535 slučajih in leta 1920. je bilo v veljavi 530 njegovih razsodb. Razsodbe so po večini povišale delavske plače ali drugače ugodile željam delavcev, v enem slučaju pa se je plača znižala in v nekaterih slučajih se zvišanje plače ni dovolilo in se sploh strokovnim organizacijam ni ustreglo. Razumljivo je, da se ta zakon precej kritizira od obeh strani, od delodajalcev in delojemalcev, vendar pravi James Bryce, iz čee knjige o moderni demokraciji ti podizirajo, da se je zakon o splošnem obnesel, da je javno mnenje zanj.

Poleg zakonodaje je zanimiva državna uprava. Država je ustanovila toliko lastnih podjetij, da je tam, če vpoštevamo še one, ki uživajo starostno rento, nad desetino vseh ljudi v državni službi oziroma plači. Vse sili in tišči v državno službo in pritiska na poslance.

Seddon je torej ogromno storil za napredek države, za gospodarsko blagostanje in zlasti v zaščito socialno šibkih. Očitajo mu sicer nasprotniki, da je vpeljal grob način politične borbe in sploh nižje politične manire, priznajo mu pa poštenost in veliko delavnost in spretnost.

Njegovo življensko politično delo je obenem dokaz, da si v praktični politiki, tudi v najaktivnejši in naprednejši ne nasprotujejo koristi kmetskega in delavskega stana. Ta dokaz je za nas toliko več vreden, ker ga ni v praksi potrdil kak prebčan katoliški solidarist, ampak mož, ki je bil vse in prav vse samo uspeh.

Duh časa.

Mnogo in mnogo se govori o preroditvi človeka in o ozdravljenju človeške družbe, a vendar sledi besedam tako malo dejanj. Vse zagotavljanje, da se povračamo k pravemu življenju in da nista več daleč nekdanja tako zaželjena red in mir, je še zelo dvomljivo in vse lepe tozadevne besede so le bolj poizkus, namenjen nekakemu potrebnemu, prisiljenemu pomirjanju. Resnične preokrenitve na boljše na splošno ne opaziš, nasprotno: vsepovsod čutiš mogočno poglobitev »duha časa«, ki ne zida, ampak ruši.

MODA.

Razumen človek bi po pravici pričakoval, da se bodo ljudje, ki še vedno vsestransko krvave na posledicah svetovne vojne, vrnili glede mode k navadnim domačim razmeram, brez katerih je zopetni napredek naroda nemogoč. Da bi se dosegel ta cilj, bi bilo treba sodelovanja vsakega posameznika, na prvem mestu ženskega spola. Zakaj dokazana resnica je, da je baš ženska, ki je v tem oziru vedno odločevala in odločuje. Ženska, kot soproga in mati ne daje s svojim življenjem in delovanjem smernic samo družini, temveč vsemu narodu trden pravni temelj. Je torej slabo znamenje časa, da sta postala ženska čast in pravi ženski čut sužnja mode in modernega življenja. Je žalostna resnica, da na izrodkih mode, ki žalijo pravno čustvovanje, ne bolehajo le izpričani ljudje, temveč da se je opičjega posnemanja v moderni obleki oprijelo tudi zelo mnogo krščanskih vernih ljudi, ne meče se, da tudi nje moderni duh časa, ki opustoša in razkaja lepo življenje in pravno čustvovanje, potegne prej ali slej v svoj pogubonosni vrtinec. Zato pa je sveta naloga ženske, zlasti krščanske ženske, ki ji je bila pravica vedno nad vse, da napove pretirani moderni obleki, ki ji je edini namen vzbujanje živalskih nagonov, neizprosni boj, in sicer z vsemi sredstvi, ki so na izbiro, posebno z — lastnim zgledom.

VESELJACENJE.

Zli duh modernega časa se zelo počituje tudi v današnjem nebrzdanem veseljačenju in zapravljanju denarja. Narod, ki hoče kvišku, doseže ta cilj z neumornim delom, z brezbrzišnim izpolnjevanjem svojih dolžnosti in z neizprosno varčnostjo. Je res: potrebna je tovarišija, potrebna je zabava, vendar človek, ki resno misli, da točno začrta dopustne meje tudi pri veselju in zabavi. Že iz ljubezni do naroda in države morata biti v tem oziru naš cilj največja preprostost in samozatajevanje. Nepregledne pa so tudi socialne (splošno družabne) posledice lahkoživstva, posebno v današnjih dneh, ko so nasprotstva med posameznimi stanovi na ostrini. Dražeče in izzivajoče vpliva potratno življenje, veseljačenje in popivanje na tisoče revnih, gladnih, raztrganih, v največji bedi se nahajajočih ljudi.

SPORT.

Pod to besedo razumemo hribolastvo, drsanje na ledu, smučanje, sankanje, razne nogometne igre itd. Zlasti v povojnem času

so se razvili tudi pri nas razni sporti, posebno med mladino. Ne trdimo, da nekatere sportne igre ne pospešujejo telesnega zdravja. Toda pretiranost ni na mestu nikjer in tudi pri sportu ne. Mladina se preveč zanima za sport, pozablja pa na — izobrazbo duha. O tem bi nam lahko povedali marsikaj učitelji vseh šol. V socialnem smislu je sport v gotovem oziru koristen, ker pri igri in tekmi nekako združuje sicer si nasprotujoče stanove. Vendar pretiran sport bolj škodi kot koristi: zane-marjajo se mnogokrat stanovske dolžnosti. Posamezni sporti, n. pr. boksanje, nogomet, pa naravnost kvarijo mladino, ker jo vzgajajo k surovosti in brezsrčnosti. Zato ni čudno, da najdemo med današnjimi ljudmi na splošno tako malo čuta za pravo izobrazbo in duševno delo sploh, da jim je gojitev telesa vse, bistritev umskih sil pa zadnje, potrebno zlo. In vendar je duh, ki vlada telo.

Duh sedanjega časa je, ki bolj in bolj zavrača temeljna krščanska načela. Zli duh sedanjega časa hoče brezversko vzgojo otrok, hoče pretirano svobodno razmerje med možem in ženo, hoče svobodno ljubezen. Duh časa nam je prinesel omalovaževanje božjih in svetnih zakonov.

Duh časa v teh in drugih najrazličnejših oblikah je torej velika ovira v življenju naroda, ki hoče iz blata — navzgor. Le odkritosrčno priznanje lastnih pregreškov vodi k ozdravljenju. Zli duh današnjega časa je treba krotiti, se mu je treba ustaviti, da ne prodre še globlje v ljudsko dušo. O tem naj bi razmišljali vsi, ki jim je resno pri srcu blagor naroda in domovine.

Kako umirajo na Madagaskarju.

Prebivalci vzhodnoafriškega otoka Madagaskarja smatrajo smrt za naraven pojav le, če človek umre radi starosti. Sicer pa mislijo, da so vzrok smrti čarovnije. Da torej ne bi kak čarovnik dobil v roke predmetov, ki bi z njimi mogel njim škoditi, zato skrbno pazijo, da ne občežije kak las ali noht ali sploh kaj sličnega. Kralji rodu Sakalava so v tej pretirani skrbi šli tako daleč, da jih je moral vedno spremljati služabnik, ki je pobiral s tal vse, kar so vrgli od sebe, n. pr. pljunke.

Razen čarovnij mislijo, da povzroči smrt tudi hudič ali zli duh, imenovan Bilo, ki da bolnika obsede. V takem s'učaju skušajo duha pregnati s posebnimi obredi. Bolnika preneso iz vasi na plano, kjer naredijo posebno planotico. Ob njej se na eni strani postavijo njegovi znanci in sosedje, ob drugi strani razvrste črede bolnika in njegove družine. Ko se bolni prikaže, prične plesati in peti, vsi pijejo opojne pijače. Bolnika peljejo nato v sredo črede; s palico označi dvoje živinčev, od katerih eno takoj žrtvujejo in pojedjo, drugo pa oskrbujejo odslej starši bolnikovi z vso natančnostjo. Neto skuša zlezti bolnik po preprosti lestvici na planotico. Če se mu to posreči, bo ozdravel, sicer da je izčrpan. Na planotici se vleže na pripravljeno posteljo. Tu ga že pričakuje žena, ki je zadnjih 24 ur morala živeti čisto, in mu

ponudi hrano, ki je prav posebej zanj pripravljena pred vsem iz mesa žrtvovanega vola. Če začne jesti, je to znamenje za skorajšnje ozdravljenje. Novo, veselo petje in vpitje se prične. Bolnika puste včasih po cele ure na planotici, ljudje spodaj pijejo, jedo, plešejo. Slednjič ga slovesno neso v njegovo kočjo nazaj, kjer pa navadno vseeno umrje.

Pogrebni obredi niso pri vseh rodovih enaki. Ponekod pokopujejo svoje mrlične daleč v gozdu, grobove delajo v skalovju ali v pušči, sploh tako da človek težko pride do njih. Pri drugih pa opazujemo prav nasprotno, da namreč zagrebejo mrliča ob poti ali v njegovi koči. Če v nekaterih krajih sorodniki ne morejo pokopati trupla, ker je n. pr. umrl v tujini, potem pokopljejo njegovo vzglavje in blazino. Ob poti pa mu zgradijo spomenik, navadno seveda zelo preprost.

Truplo po navadi umijejo, oblečejo in položijo v drevesno duplo; odprtino zakrijejo s posebnim pokrovom, ki je navadno umetno izrezljan. Pri nekaterih rodovih pa zakopljejo mrliča v zemljo ali zagromadjo s kamenjem. Ponekod so opazovali tudi navado, ki pa ni na Madagaskarju doma, ampak je prišla iz Oceanije, da mrtveca ne zagrebejo takoj, ampak puste da prej segnijo. V tem času stoji vedno ob trupu straža. Da pa zmore svojo težko dolžnost, se stražnik navadno vedno prej opije, ob trupu pa vedno sežiga kadija.

Pri rodu Betsileo je poleg dejanskega pogreba nekaj dni za tem še navidezni pokop. Zvijajo preprogo, jo oblečejo, nataknejo naličnico in kakih šest do osem dni pozneje, to je, kolikor časa pač domačini umrlega zmorejo gostiti vse številne žalovalce, pokopljejo poleg trupla. Pri tem seveda ne manjka petja, pitja, vpitja in plesa.

Sploh so pogrebi na Madagaskarju kaj slavnostni. Prejšnje čase so za pogrebščino poklali cele črede, danes oblasti to zabranjujejo in dovolijo zaklati ob taki priliki le eno živinčev. Volovo glavo z rogovi vred položijo na grob umrlega lastnika. Mnogo se pije ob vsakem pogrebnem dejanju, tudi streljanja ne manjka.

Pri pokopavanju svojih kraljev so Sakalavi imeli še poseben obrednik. Truplo so zavili najprej v volovsko kožo in ga pritrdili nato v gostem grmičju na kako drevo. Čez nekaj mesecev so se zbrali glavari in so vzele od gnijočega trupla eno vratno vretence, noht in nekaj las. Ostalo truplo so pokopali v vsej svečenosti, te dele pa so zanesli na nek sveti kraj, kjer so hranili že ostanke prejšnjih kraljev. Kdor ima te ostanke, ima pravico vladati.

Ko na Madagaskarju žalujejo, si nakodrajo lase in nosijo rasevneto umazano obleko. Ne smejo se umiti, tudi ne pogledati v ogledalu, če ga slučajno imajo. Ženske ne smejo skušati dopasti, naznanjati se morajo kazati odurne. Žalna barva je, kakor povsod na vzhodu, bela.

Kako odstranite iz perila rjaste madeže? Rjasti madeži se močno odstranijo z mešanico iz citronovega soka ali soli in splaknejo s toplo vodo. Neto se dotične dele namlije s milom ter ponovno temeljito izpere. — Pomnite, da pri tem lahko uporabljate samo »GAZELO« milo.

Pastirci, kaj čudnega nocoj se godi.

*Pridi polnoč ti velika,
zemlji daj Odrešenika!
Ti miru čarobna noč,
sapic dih si božajoč,
angelsko si nam zvonjenel
Src utiši kopnenjel*

Fr. Neubauer.

Vse je spalo in celi svet je ležal v nočni tišini. Le zvezde so gorele, visoke in čiste nad zemljo. Po hribu so sedeli revni pastirji pri pojemajočem ognju in čuvali svoje črede.

Na plot naslonjen stoji stari pokončni Ecehiel in razmišlja. V kupu resaste slame čepi slep pastirček in sanja na svojo vijolino. Ob njem še drugi. Drugače pa je tiho in mirno pri teh priprostitih ljudeh.

»Glejte, bliska se!« zakliče nenadoma mali grbec in pokaže v smer proti Betlehemu.

»Kako se bo bliskalo, saj je nebo v samih zvezdah,« pravi Ecehiel s preroško besedo. Enakomerni, a vendar polni nežnega čustva so rasli mehki glasovi vijoline kvišku v temo. Naenkrat zopet vzklíkne črnooki deček: »Mama, nebasa se vdirajo!«

Vsi se spogledajo in ozro v višave. Celo nebo se v hipu zamaje, na milijone zvezd se vsuje iz ozračja in razsvetlijo temno zemljo. A brž je minulo vse to. Zvezde so tiho svetile na istem nebu kot preje, le velika, jasna zvezda repatica je plamtela sredi zvezd.

Groza spreleti pastirje in vsi preplašeni hite skupaj.

Le oni tam s sladko vijolino sanja naprej. Ostali pa stoje s tresočimi se koleno in opazujejo nebesno čudo.

Plahi, vsi ponižni, se zbero okrog Ecehijela, ki je njihov voditelj in svetovavec. Njegov glas jim je povelje. On je učen. Zna čitati iz knjig. Je izkušen v vseh skrivnostih ovčar, čebel, zelišč in pozna tek zvezd.

Miren, vzravnan stoji Ecehiel z zaprtimi ustnicami. Nepremično zre v nočno prikazen. Nato zamišljen spregovori: »To pomeni nekaj velikega.« — Dušič strah je legel v srca dobrih pastirjev. Zbežali bi, da ne bi Ecehijel, ki se spozna na zvezde, tako mirno in trdno stal.

»Petje čujem,« zašepče eden.

Vsi prisluhnejo. Topla, rahla pesem je valovila odnekod. Drgetalo in drhtelo je od srca do srca.

S tresočim se glasom kot dozdej še nikoli, je spregovoril Ecehiel: »Prijetelj, nekaj nepojmljivega se je zgodilo. A nič se ne bojmo. To vse se godi zavoljo Enege, ki je boljši od nas. Poklekimo in molimo, zakaj moje besede ne zmorejo ničesar in so zgubile vso moč.«

Vsi pokleknejo. A od strahu niti eden ne more moliti. Vsi uničeni pričakujejo najčudovitejšega. —

Nenadoma strahoten krik iz vseh ust, in v hipu stoji pred njimi srbrnobeli angel, ki sijejo iz njega luči v tisočeri barvah!

Trepetajoči pastirji so polni biserne svetlobe, ki lije iz angela, iz vodenozelenih gub njegovega plašča, iz njegovih zlatih las, iz prelestnih plamtečih peruti.

Z globokim, sladkodonečim glasom, ki je pel bolj iz srca nego iz ust, jim reče angel: »Ne bojte se! Oznanjam vam veliko veselje.« Ponižno so gledali vanj in vsi preprosti so z drhtečim srcem poslušali silno novico, da je nocoj rojen Zveličar, otrok v jaslih, da ga najdejo globoko tam v polju, pri Betlehemu.

Nanagloma se odpre celo nebo in prekrasna roznata luč se razlije na okoli. V velikih množicah plavajo angeli v srebrnih krilih izpod neba. In mogočno kot vihar, omamno kot slavčeva pesem, so zadrželi glasovi v nedogledne globine angelskih vrst: »Slava Bogu na višavah, in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.«

Valovi luči splavajo čez zemljo, zvezde obkrožijo silne loke, zemljo pokrije dež cvetja in ptičjega petja, v zraku zaidehti po maju in paradizu.

Pastirji, v prvem hipu onemeli, gledajo v Ecehijelovo besedo: »Fantje, fantje, kolika milost je prišla nad nas! Tukaj stopimo tja do Betlehema, poiščimo Dete ... in da mi vsak vzame kaj za otroka ... nič ne bo preveč. O prijatelji! Zapijmo, kajti, zakaj praznik se je začel čez zemljo!«

In vsak je spravil skupaj, kar je mogel.

»Jaz dam dve ovčji koži.«

»Jaz košaro lepega sadja.«

»Jaz pa ovčko, da se bo igral.« —

In poklicali so še druge pastirje in v tihi noči so hiteli vsi v eno smer, za zvezdo, ki je gorela visoko in veličastno v neskončnih globinah zvezdne noči.

Na rahlo potrkajo na duri. Brez besed, z utripajočim srcem previdno odpre Jožef in zagleda robate, dobre pastirske obraze, žene in radovedne otroke.

Vpraša eden: »Ali smo prav? Ali je tu rojeno Dete?« Angel nam je ukazal, naj ga poiščemo.

Jožef odpre na široko in tiho pokaže v kot. V medli oljnati lučki ugledajo blede, dolgolaso mlado ženo, ki je z veliko skrbjo sklonjena nad otrokom.

Varno in po prstih stopajo drug za drugim v hlev. Može vzamejo klobuk z glave kot v cerkvi. Kljub mnogim ljudem je v hlevu tihi mir. Spoštljivo in pobožno gredo njihove oči od Otroka v Mater, od Matere v Otroka. Slep revček se smehlja, kot da bi videl. Ves hlev je poln tihe molitve.

Stara ženica se prva domisli in seže po zavitku surovega masla. In brž začno še drugi poklanjati svoje darove. In začno pripovedovati o silnem nebesnem čudu, o lepem angelu in njegovih besedah, o otroku, ki je določen za velike reči.

Marija posluša in kot zaklad ohrani vse besede v srcu.

Nenadoma se ozro vsi nazaj na poltiho krčevito ihtenje. »Ah, slepi revček,« pravi eden, »žalosten je, ker ne more videti Dete.«

»Nak, ne za to,« ihti slepi pastirček, »saj sem videl luč. Toda vsi lahko daste kaj otroku, a slepci nimamo ničesar.« Pa

ponižno zaprosi k Mariji: »Ali smem igrati lepo pesmico na vijolino?«

»Seveda, dobri fantek,« de Marija.

Utihi so. Slepce se še lahko razsmeji in potem prične.

Obraz mu je ves bel od razburjenja, in iz vijoline pa vzvalovi melodija, kot da jo je posnel po angelskem petju. In moške so začutili njeno čistost in prevzelo jih je. Najlepša je pesem od vseh darov, kar so jih prinesli Detetu. Nad revnimi priprostitimi ljudmi je gorela kraljevska lepota njihovih src. In s lepemu revčku so kapljale solze po licih.

»Otroka vidim,« je zaihtel. »Ah kako je lep in dober.«

Daleč že odmeva vesela pesem pastircev. Marija pa se vsa zgubljena smehlja Otroku.

In Jožef kot bi slutil, da so za to srečo skrite težke ure, moli tiho zase: »Usmili se obeh, o Bog, usmili se jih!« —

A. N.

Slavko Savinšek:

Srnica.

(Pravljica božične noči.)

Povedal vam bom o mali drobni srnici, kako je praznovala sveti večer. Kaj menite morda, da srnice ne praznujejo Božiča in svetega večera? O, seveda ga: kakor vi, z jasicami in božičnim drevescem. Še lepše ko vi. Vi imate eno samo drevesce, majhno, komaj do stropa v izbi sega najvišje. Srnice pa jih imajo mnogo, mnogo, da jih niti prešteti ne morejo. Tako so okrašena njihova drevesa, kakor nobena vaših ne. Vsako drevesce, vsako drevo je posuto s srebrnim snegom od vrha do tal in od veje do vejice omotano in prepreženo s pretankimi srebrnimi nitkami. Veste, teden pred Božičem naprosijo srne pajke, da jim razpredejo po drevesih pajčevinastih niti in nitek nagosto in naredko, vzdolž in počez. Potem pa Jezuščka naprosijo, da pošlje ponoči mraz in vse te pajčevinaste nitke zmrznejo in so lepše od vaših, ki so samo iz papirja, čeprav se svetijo srebrno. Ja, pa luči in lučke in svečke, pravite! O, za te ni srnice skrb! Zopet prosijo Jezuščka, da jim napravi svetlo, zvezdnato božično noč in da luni naroči, naj sveti vso noč do jutra. Pa se oblaki na sveti večer razgrnejo in izza njih posvetijo zvezde, velike in male, zlate in svetle, kakor nobena vaših lučic ne. In te zlate zvezde vso svojo luč raztrosijo v srebrni sneg in srebrne nitke po drevesih in drevescih.

Tudi jaslice imajo! Ali ne veste, da ne samo na sveti večer, ampak vsako noč in vsak dan pod slehernim drevesom, pod vsakim drevescem in grmičkom Jezušček spi? Na sveti večer pa je zbudjen od ponoči do jutra in se malim drobnim srnicam smehlja, ki tekajo okrog njega in se svetega večera radujejo. Prav mehko leži v mahu in z ročicami maha, da mu ni mraz; a zemljica ga greje v telesce in mah in listje in ce'lo sneg je zanj mehak.

Tisti sveti večer je bilo na Starem gradu tako lepo, kakor že dolgo noben Božič ne. Na planu in v gozdu je ležal ko-

maj dobro ped visoko zmrzel sneg, ves bel in svetel. V do'ini pod Starim gradom je krog in krog ležala megla in luči in lučke iz Kamnika, Mekinj in Nevelj so kakor zaspale otroške očke sijale iz megle. Stari grad sam pa je bil v zlati, čisti luči zvezd in lune. Jasno in svetlo zimsko nebo je bilo razpeto nad njim, na nebu pa luna v tenke oblačke zasirila, in zvezd milijoni in milijoni. In tako svetlo so utripale kakor sama živa drobena otroška srčeca in se smejale v božično noč prijazno, srečne in blažene, ker so skozi meglo zrle v toliko srečnih src in videle božično čiste in opravljene duše in dušice. Plana sredi drevja je ležala kakor srebrno zrcalo čista in vsa ena sama luč, ki so se v njej razgledovale zvezde v lunini svetlobi in si druga drugi pomčikavale. Iz gozda so zdaj zdaj hiteli mali zaički in srnice in mlade lisice so hodile ogledovat, če bodo zvezdice kaj kmalu kazale na polnoči, ko se Jezušček poroči in pride na svet. In še so hodile gledat prav do logarjeve hiše pod razvalinami, ki so njena okna rdeče zagnjena toplo sijala v sneg in mrzlo noč in so prisluškovale čebljanju otrok v hiši in petju božične pesmi. Iz hiše in krog hiše je dišalo po kadilu in lisičke so vihale zvedave gobčke in usrkavale nenavadno vonjavo. Zaički se nocoj niso prav nič lišice bali, tudi logarja ne: nocoj je sveti večer, so mislili in jim nihče ne bo storil zla. Ves gozd je živel, kakor nikdar podnevi: še ptički niso tiščali glavic pod perotmi, ampak veselo kramljali med seboj in skakljali od veje do veje in si prepevali in poživljavali veselo božične melodije. Ves Stari grad je bil tako lep in tako živ in kakor velike, ogromne jaslice je bil, ki hrepeneče zro v zvezdno nebo, da se odpre in pošlje Jezuščka na zemljo in ga v jaslice položi na slamico!

Pri logarjevih se vrata odpro in logar stopi na prag in se po plani in gozdu in nebu razgleduje. Za hip udarijo srčki zajčkov in lisičk in srnic na robu gozda močnejše, splaseno. A brž se umirijo. Čemu se logarja bati nocoj! Saj nima niti puške s seboj! A logar se zavije tesno v kožuh, potegne kněmo niže preko ušes in roki potlači globoko v žepe. Pa stopi in prestopi prag, zapre duri za seboj in se napoti po plani proti gozdu.

»Morda je le kaj!« zamrmra v gosto črno brado in oči se mu v gozd zapičijo.

O ta grdi, grdi logar! Še nocoj ne more mirovati: še nocoj gre v gozd zasledovat srnice. Že teden dni jim zanike nastavlja. Na vsak način boče svojemu Francku za božič podariti malo, živo srnico, ki si je Franček tako želi že dolgo, dolgo. A do nocoj še ni imel sreče.

In gre dalje po plani in stoni v gozd. Joj, kako je lep ta gozd v luči božičnih zvezd in božične lune! Saj je samo srebro v gozdu in zlato in sami dragi kamni so blišče po drevju in po vejah. Logar nehoti obstane in za trenutek pozabi srnice in nastavljenih zanik in Francka. Oči mu goré v ogledovanju gozdne krasote. Vsako drevo, vsak grm, vsaka bilka, vsaka praprota je krasota zase. O, da bi mogel vsaj eno samo veliko utrgati in lo prinesiti domov takšno, kakršna je v srebrnem snegu in jo položiti k jaslicam. Jezusu v dar, da bi se iz kota

svetila in bi luči spreminjale v vseh moglih barvah in barvnih prelivih! Pa ve: kakor hitro bi jo prijel v toplo roko, bi se sneg na njej rajtjal in bila bi navadna zelena vejica, ki jih je okrog jaslice v hiši vse polno.

Prav tam gori pod vrhom pa srnica in njena mati in oče, krepki srnjak, čakajo polnoči in se vesele, da kmalu Jezušček pod smrekami oči odpre in se jim nasmeje. Mati srna mali srnici pripoveduje bajke o lovcih iz Starega grada, o vitezi, ki so še z lokom streljali v bežečo žival, in o njihovih gospeh in gospodičnah, ki so s sokoli hodile na lov in so imele bistre oči in so bile dobre in plemenite. Ata srnjak leži ob strani in v spečega Jezuščka strmi, da vidi prvi, kdaj odpre oči. Mlada srnica poslušaj mamó, vmes pa zoblje in drobi sladko koreninico, ki ji je ata srnjak nocoj izkopal z ostrim rogovjem. Pod visoko smreko, ki raste iz malih nizkih smrek v višavo, leže vsi trije in dobro jim je in prijetno, ko tako mirno skupaj čakajo Jezuščkovih smehljajočih se oči. Smreka nad njimi je kakor nevesta, ki žrnina čaka. Od vrha do tal je s srebrnim pajčolanom odeta in biserne mreže in mrežice se plete od veje do veje, od igle do igle se spenja pajčevina in ovija vse in se zlato lesketá. Mesec sveti ravno na smreko, ki je vsa v zlati luči njegoví. Samo tla so v senci in srnjak in srna in srnica.

Mati srna dalje pripoveduje srnici, da je smreka morda zakleta grajska hči, ki žrnina viteza čaka in se je nocoj bogato nakitila. Morda pride ženin ponoči nocoj, prav nocoj. Ali pa je tudi ženin zaklet. Oni le borovec je prav tak kakor vitez v srebrni in zlati opremi.

»Tiho, nekdo gre!« posvari oče srnjak.

»O, kdo? Jezušček po gozdu hodi in se luči veseli, verjemi, ata!«

»Tiho hčerka!« pokara mati srna in neslišno vstane.

Tudi oče srnjak je že pokoncu. Prav neslišno prinozne mlado smrekovo drevesce in zastrmi v gozd. Mati srna poslušaj v noč z utripajočim srcem. Je srnica mirno gloje dalje sladko koreninico in trdno veruje, da hodi po gozdu Jezušček. Morda gre k njim, prav k njim in ji daril nese in žive, smehljajoče se oči. Da, da, sem gre. Sliši dobro. Naproti mu boče iti. Prž se vstavi poleg mame in izpod nje sili ven iz smrečice.

»Srnica, tu ostani, logar gre!« svari tiho mati in jo s prednjimi nogami hoče zadržati.

Logar je ravno ob njih. In srnica misli, da je Jezušček. Izpod matere plane k njemu. Logar se v hipu ovede, da je srnica, ki se mu bliža in sunkoma se vrže nanjo, da jo ujame. A mlada živalca se mu v trenutku umakne in zdiria za materjo in očetom, ki sta skočila preko steze v borovje. V tem trenutku pa ošvrkne beli gobček srničin nekaj železnega, mrzlega, in že jo zgrabi za vrat in stisne, da ji pride v hipu sapa in se nezavestna zorudi. Obvisela je v nastavljeni zaniki logarjevi, ki je ni opazila, četudi jo je bila mati srna prej opozorila nanjo in jo je tudi ata srnjak posvaril, naj se ji ne približa preveč. Z enim skokom je logar ob nezavestni srnici, brž ji

zrahlja zanjko in vesel vrisk se mu iz grla iztrga. Tam dalje v goščavi zajoče mati srna in solze oblijejo ata srnjaka. Nevidno pa gre mimo logarja in srnice Jezušček, z drobno ročico mehko poboža srnico po glavi, pa ji z drugo odpre oči in se ji prijazno nasmejlja.

Srnici vztrpeta srce, ko vidi, da je v logarjevih rokah in glasno zajoče.

»Nič se ne jezi, mala srnica; saj ti nič žalega nočem! Na toplo te nesem svojemu malemu Francku za božič. In Franček te bo rad imel, verjemi, in ti bo kruha in mleka dal in na gorkem boš pri nati jo tolaži logar, ji poveže nožice, jo stisne pod pazduho in odkoraka ž njo hitro po gozdu. Kajti že gre na polnoč.

Jej, kako je planil mali Franček k očetu logariu, ko je ta ravno opolnoči odprl hišne drevi in stopil v izbo s srnico pod pazduho!

»O, ata, srnica, srnica! Ali jo je Jezušček prinesel?«

»Jezušček ti jo pošilja, da, ako loš priden!«

»O bom, atek, bom; glei, mama, Jezušček mi je srnico poslal! Živo, pravo srnico! Glej, mama!«

In sta že ob njem tudi obe sestrici, večja in manjša in najmanjši bratec, ki še v kriku hodi in najstarejši Janez zvedavo gleda od jaslice izza mreže na novega nenričakovanega gosta. Mala srnica pa s splašenimi očmi strmi v deco, ki raja in skače okrog nje od veselja.

Logar odveže vezi, ki so vezale srnične noge in jo postavi na tla.

»Na, Franček, zdaj jo pa imaš, srnico! Le dobro jo čuvaj, da ti ne uide!«

»Ata, kaj pa je srnica?«

»Kar mleka ji dai in kruha, boš videl, če je!« se mu smeji oče.

»Mama, daš mleka in kruha za srnico?« popravi Franček. Mama mu prinese oboje in postavi pred srnico. Živalca na le z velikimi očmi strmi v vse okrog sebe in se niti ne zmeni ne za vsa skupaj, kar ji Franček ponuja.

Ni lačna. Franček!« tolaži mati, ko gre Francku že v jok, ker srnica noče ne piti, ne jesti. »Če bo lačna, bo že jedla!«

»Čakaj, Franček, trak ji moramo privezati za vrat; jutri ti pa prinesem iz Kamnika krugliček, da ji ga obesiš,« hiti Mimica in od svojih daril odvleče lep rdeč trak ter ga srnici priveže okrog vratu.

Vidiš, kako se ji podata se smeje mati. Vsi stoji okrog srnice in jo občudujejo. Živalca splasena pa ne ve, kam bi in kako, in z glavico otrsa, da bi se znebila nenavadnega okraska. Po vsem telesu trepeti in ne upa si nikamor. Trudna je in toplota od peči ji prihaja v kri in žile in zaspanec se je prijemlje. Pa ne upa leči na tla, četudi komaj zdrže nožice pokoncu.

Krog nje pa je veselje, samo prelono božično veselje. Otroci rajajo in pojejo okrog jaslice, oče pipo kade in semtertia ma'o miré preveliko veselje. Mati sloné ob peči in se radujejo z otroci. Srnica strmi v vse to in ne more razumeti prav ničesar. Šele zdaj opazi na mizi božično srčecel. Šele zdaj opazi na mizi božično drevesce in goreče svečke na njem. Joj, kako ji utriplje splaseno srčecel! Rada bi bliže po-

gledala, pa si ne upa. Ali vendar stopi nehoté korak bliže. Vsi se vzradost, da jo vendar nekaj zanima in Francek jo brž pelje k drevescu.

Vidiš, srnica, tudi tole nam je Jezušček prinesel, ker smo bili pridni in smo ata in mamu ubogali! Ali ni lepo?

Zdaj pa se srnica domisli, da ni ubogala mame, ki jo je zadrževala, ampak je silila stran, od nje k logarju, ki jo je ujel in ji bo morda hudo storil. Če nocoj ne, pa jutri. Saj ji je mama dostikrat pravila, da uboge srne strelajo in rogovje atov srnjakov na zid obešajo. Res, tamle nad vrati vise prav taki, kot jih nosi njen ata srnjak. In mraz stresa malo srnico in v srcu tiho pokliče ata in mamu na pomoč. Ali ata in mama sta daleč, daleč tam v gozdu in jočeta, ker nimata več hčerke srnice pri sebi.

Žalost in toplota zmoreta ubogo srnico, da klecne v kolena in leže na tla.

Glej, Francek, tudi srnica bi že rada spala, ti pa kar nič nočeš v posteljica! pokara mati Francka in odeva bratca in sestrici v drugi sobi. »Le brž pojdi!«

Francek je že dolgo sedel ob srnici in jo gledal. Kar ni mogel z očmi od nje. Svečice na drevesčku je bil oče logar že zdavnaj upihnil, sam je bil že legel spat, tudi starejši brat že, le mati so še pokonci. Francku pa se nocoj ne da spati. Čudno se mu smili srnica, ki je tako mirna in tako žalostno gleda. Bog ve, kaj ji je? Saj je vendar toplo v hiši, jesti ima tudi, pa noče!

Mama, zakaj pa je srnica tako žalostna?

»Dolčas ji je po atu in mami!«

»Ali ima ata in mamu?«

»I seveda, kakor ti! Gori v gozdu sta in tudi božičnjeta!«

»Pa jima je dolčas po srnici?«

»Seveda, saj bi tudi meni bilo, ko bi te mi kdo vzal in s seboj odnesel!«

Francek sedi še vedno zamišljen ob srnici in jo gleda, gleda in na jok mu gre.

»Zdaj pa le spat, Francek!«

Francek uboga, dasi nerad. Na klop ob peči so mu mati postlali, da bi mogel boljše gledati srnico. In komaj Francek leže, ugasnejo mati luč in ležejo sami v drugo sobo.

V hiši je polsvetlo, rdeča luč od jaslje v kotu sveti skrivnostno po izbi. Slišati je le globoko in zdravo dihanje spečih. Vsi spe, le Francek in srnica sta še zbudena. In Jezušček v jaslcah ob Mariji. Še vedno steza drobne ročice k njej in se ji smehlja.

Francka le zmaguje spanec. Tako mu je čudno pri srcu, a ne ve prav, zakaj. Kako mirno leži srnica. Vidi jo dobro. In se mu smili. Dolčas ji je po atu in mami, so rekli mama. Tudi njemu bi bilo, da bi moral biti daleč od ata in mame stran. In vidi še, kako ob robu gozda stojita srna in srnjak in gledata sem doli v rdeča okna in jočeta za malo srnico, ki jo je oče logar ujel in odnesel s seboj. V teh misli se Francku tiho ukrade spanec v oči in že zasanja v nemirne sanje.

Srnica pa leži na tleh in ne upa se gani nikamor. Hudo ji de toplota in želi si sfazaj k mami in atu v gozd tja pod smreke in borovce. Rada bi šla gledat Jezuščka, gozdnega Jezuščka, ki zdajle pod drevjem hodi in se mu smejejo dobre in mile oči.

O, kako rada bi bila tam! A ne more stran, ne more, ne zna, ne ve. Ujeta je in jutri jo bodo ustrelili.

Tako misli srnica in natihoma joče. Zaprla bi rada oči, a jo moti rdeča luč od jaslje. Kaj neki je tam v kotu, da sveti luč in jo plaši? Steguje glavico živalca, a ne more videti tja gor. Žalostno povese glavico. Pa jo zopet zmoti rdeča luč in ji ne dá miru. Tedaj se prav tiho dvigne, posluhne v polmrak in ko ne sliši ničesar sumljivega, stopi bliže mize in se vzpne nanjo.

O, zdaj vidi! Hlevček je tam in drevesca in mah in ljudje. Prav kakor gori v gozdu pri atu in mami. V jasljih dete leži in se ženi smehlja. Kdo je, Bog ve? Morda, morda... ah ne, ne, po gozdu hodi Jezušček večji in lepši in bele lučke goré okrog njega. Morda pa je to tudi Jezušček, bolj majhen Jezušček? In žena ob njem Mati Marija? O, seveda, seveda je Jezušček; zdaj vidi! Prav tako ima mile in smehljajoče se oči in k materi steza ročice. Ravno v njo gleda, ravno v njene oči. In se ji smehlja, kakor včasih v gozdu, ko je mimo šel in jo je pogledal.

»O, Jezušček, moj Jezušček, ali boš šel kaj v gozd? K atu in mami? Ta'ko te želino čakata! Pa mene vzemi s seboj! Boš?«

A Jezušček se samo smehlja in vanjo gleda.

»Jezušček, saj bom vedno mamu ubogala, tudi ata, samo k njima me pelji! Tako mi je hudo tukaj, tako dolčas po njih!«

Jezušček se samo smehlja in niti prikimaj ji ne. Žalostna se obrne srnica in se spusti na tla. Ob peči opazi spečega Francka. Tiho stopi do njega in nepremično gleda vani. Pa se spusti na tla, leže ob klop in z odprtimi očmi v Francka strmi...

Takrat pa je prišel k spečemu Francku v sanjah Jezušček. Ves v rdeči in beli luči je stopil k njemu, mu drobno ročico položil na lice ter ga poklical:

»Francek!«

»Kaj je, Jezušček?«

»Ali me maš kaj rad, Francek?«

»Imam. Jezušček, pa kako!«

»Izpusti srnico, ki ti jo je ata prinesel nocoj!«

»Spustim naj jo? Zakaj?«

»Hudo ji je po atu in materi!«

»Pa bo moj ata hud!«

»Ne bo. Francek, če mu poveš, da sem ti jaz naročil, da jo izpusti!«

»Ne bo verjel; bo rekel, da lažem!«

»Bo verjel, bo, jaz mu bom dal, da bo. Ali boš izpustil srnico?«

»Bom, Jezušček, saj se tudi meni smili!«

»Dober si, Francek, in rad te bom imel zato. Pa ti bom mesto srnice dal kaj drugega. Hočeš?«

»Daj, Jezušček! Lepega belega zajčka mi daj, takega, ki ima rdeče oči!«

»Ata ti ga bo prinesel kmalu, mu že jaz naročim. Zdaj pa le brž izpusti srnico!«

»Bom takoj, Jezušček!«

In Jezušček je še blagoslovil dobrega Francka, potem pa je ugasnila bela in rdeča luč krog njega in zopet je legel nazaj v jaslce.

Ko je Jezušček zapustil Francka, je ta

odprl oči. In je ugledal samo široko odprte, globoke, žalostne oči male srnice na tleh in v srce se mu je zasmilila. Pa se je spomnil, kaj mu je bil Jezušček v sanjah naročil. Premišljevali je prišel, kako bi najlaže izpustil srnico, da ne bi slišala mama in ata. Da, da, prav tiho bo šel do vrat, pa v vežo; tam bo odrinil zapah in odprl duri. Nato bo šel po srnico in jo zanesel pred prag.

Počasi in previdno se skobaca raz klop, sede pokonci in posluša. Vse je tiho. Francek stopi na tla in se tiho splazi do vrat, jih počasi odpre in zopet posluša. Nikdo se ne gane. Zdaj v vežo in k zapahu. S težavo odstrani težki zapah in odpre težne duri. Zdaj hoče v sobo po srnico. A glej: srnica je že čisto tiho prišla za njim sama in se ob njem ustavila.

Francku stopijo solze v oči. Hudo mu je, da jo mora izpustiti, ko si jo je vendar želel že vse leto. Ali tudi srnici je hudo po mami in atu, ki jo čakata tam gori v gozdu in jočeta za njo. Pa Jezušček mu je bil naročil, naj jo izpusti in Jezuščka mora ubogati.

Skloni se k srnici, ki ga gleda z velikimi očmi, poboža jo po glavici in po hrbtu, potem jo pa potegne čez prag. Čudno hvaležno ga pogleda živalca; kakor za slovo mu pokima z glavico, potem pa se obrne in urno steče v gozd. Francek gleda za njo precej časa in solze mu teko po obrazu. Ne ve prav, ali od veselja, da je ubogal Jezuščka, ali od žalosti, ker je ob srnico. Mrzlo ga stresa in brž stopi v vežo, zapre zopet tiho vrata, porine zapah in gre nazaj v izbo. Ko lega ob peči in se v jaslce ozre, se mu Jezušček tako sladko nasmehlja, da mu gorko stopi v srce. Strmi v Jezuščka in v nemem strmenju zaspi.

Tam ob robu gozda pa sta sprejela srnico mati-srna in oče-srnjak. Prav nič je nista utegnili karati, ker sta bila preveč v skrbeh zanjo in preveč sta se razveselila njene rešitve: Ko jima je povedala, kako ji je bilo, sta občudovala njen rdeč trak in videla svojo hčerko trikrat lepšo.

★

V božično jutro je pri logarju vse iskalo male srnice, dokler se ni zbudil Francek. Ko so ga vprašali po živalci, jim je povedal svoje sanje, in kako se mu je smilila in kaj mu je bil Jezušček naročil. Še je pristavil, da mu je za srnico obljubil belega zajčka z rdečimi očmi. Zdaj je čakal kazni. A glej: niti oče, niti mati mu nista rekla besedice. Ata se je obrnil stran in žel z roko preko oči, mati pa so ga dvignili k sebi, ga poljubili v lice in mu dejali:

»Ti moj dobri Francek, kako te imam rada!«

Na sv. Štefana dan so mu oče iz Kamnika prinesli živega belega zajčka z rdečimi očmi, kakor mu je bil Jezušček obljubil. Drugo jutro pa je k Francku, ki je ravno jedel kos potice pred hišo in strmel v gozd, pritekla srnica z rdečim trakom krog vratu, ga za hrb pogledala, pa zopet stekla. In je tako prišla večkrat, vsako zimo gotovo. Poznali so jo vsi, ki so hodili loviti na Stari grad, vsi so vedeli njeno zgodbo in nikdo ji ni hudega storil. To pa zato, ker jo je bil Jezušček pogledal s smehljajočimi se očmi na sveti božični večer.

Slavko Savinšek:

V Sveti noči.

*Nocoj se bomo v sveto noč zavrli,
nocoj si bomo široko srca odprli
in toplo in mehko v njih postlali
in skrbno Jezuščka vanja djali.*

*Pa niso naše duše preborne,
pa niso naše roke preokorne,
da bi Jezuščka ne užalile,
telesca drobnega ne ranile?*

*O, bomo za milost molili,
o, bomo Marijo prosili,
da nam milosti v duše dá,
nam našo trdobo zmehča.*

*Pa bo prosila za nas,
pa bo Jezus požegnal nas,
angeli bodo k nam prišli,
nam prinesli milosti.*

*In v srca naša bo Dete prišlo,
pri nas bo spalo toplo sladkò,
in vsem nam sijalo bo iz oči,
da Jezušček v sreih se naših rodi.*

Sveta noč.

Ko sem bila stara pet let, sem doživela veliko žalost. Ne vem, ali sem odtedaj bila kdaj bolj žalostna.

To je bilo tedaj, ko je umrla moja stara mati. Vedno je sedela v svoji sobi v naslonjaču in pripovedovala pravljice. Otroci pa smo sedeli tiho poleg nje in poslušali. Lepo je bilo to življenje. Nobenim otrokom se ni godilo tako dobro kot nam. Zelo dobro se spominjam svoje stare matere. Spominjam se, da je imela lepe, snežnobe le ase, da je vedno sedela in pletla nogavice.

Spominjam se, da je vedno položila svojo roko na mojo glavo, kadar je končala kako pravljico in rekla: »In vse to je tako resnično, kakor resnično vidim tebe in ti mene.«

Spominjam se tudi, da je znala peti lepe pesmi, a tega ni storila vsak dan. Neka taka pesem je pripovedovala o vitezu in vodni vili, in vsaka kitica se je končala z vrsticami: »Mrzel veter brije, mrzel veter brije... — preko jezera.«

Spominjam se tudi kratke molitvice, ki me jo je naučila in nekega psalma.

Le nejasno se spominjam vseh pravljič, ki nam jih je povedala. Le eno še vem tako dobro, da bi jo lahko ponovila. In sicer je to kratka pravljica o Jezusovem rojstvu. Vidite, to je približno vse, kar vem o svoji stari materi, razen tega, česar se najbolje spominim, namreč velike žalosti, ko je umrla.

Spominjam se jutra, ko je stal naslonjač prazen in nismo mogli pojmiti, kako bodo minile ure dneva. Tega ne bom nikdar pozabila.

Spominjam se, da so nas otroke peljali k njej, da bi mrtvi stari materi poljubili roko. Bili smo se tega, toda nekdo nam je rekel, da se moramo sedaj zadnjič zahvaliti stari materi za vse veselje, ki nam ga je napravila.

In spominjam se, da so šle pravljice In pesmi od hiše, zabite v črno krsto, in se niso nikdar več vrnile.

Toda še danes, po štiridesetih letih, živi v meni mala povestica o Jezusovem rojstvu, ki jo je pripovedovala stara mati. In hočem jo ponoviti.

Bilo je božičnega dne. Vsi so se peljali v cerkev, razen stara mati in jaz. Mislim, da sva bili sami v vsej hiši. Nisva se peljali z drugimi, ker je bila ena premlada in druga prestara. Obe sva bili potrpi, ker nisva mogli v cerkev, da bi čuli božično petje in videli božične lučke. Ko sva sedeli tako popolnoma sami, je začela stara mati pripovedovati.

Živel je nekoč mož, je rekla, ki je odšel v temno noč, da bi dobil ognja. Šel je od hiše do hiše in tikal. Ljudi ljudje, pomagajte mi! je rekel. Moja žena je pravkar dobila dete in napraviti moram ogenj, da bom ogrel njo in dete. A bila je pozna noč, vsi ljudje so spali in nihče mu ni odgovoril.

Mož je šel dalje in dalje. Končno je zagledal v daljavi odsvit ognja. Šel je v ono smer in videl, da gori ogenj na prostem. Čreda belih ovac je spala okoli ognja in star pastir jih je čuval.

Ko je prišel mož, ki je iskal ognja, do ovac, je zapazil, da leže in spe ob pastir-

jevih nogah trije veliki psi. Ob njegovem prihodu so se vsi trije zbudili, odprli svoje velike gobce kot bi hoteli lajati, a iz njihovega grla ni bilo glasu. Mož je videl, da so naježili dlako na hrbtu, da so se njihov ostri zobje belo svetlikali v ognjenem siju, da so planili k njemu. Čutil je, da se je zaglal eden v njegovo nogo, drugi se je stegnil k njegovi roki, tretji mu je planil za vrat. Toda zobje, s katerimi so hoteli psi ugrizniti, so jim odpovedali, in mož ni trpel niti najmanjše škode.

In mož je hotel iti dalje, da bi dobil to, kar je iskal. Toda ovce so ležale tako tesno druga poleg druge, da se ni mogel preriti naprej. Tedaj je stopil mož ovi na hrbet in šel po ovcah proti ognju. In nobena izmed živali se ni zbudila in premaknila.

Do tu je pripovedovala stara mati nemoteno, a sedaj nisem mogla več molčati. »Zakaj, stara mati, se ni nobena premaknila?« sem vprašala. »Kmalu boš zvedela,« je rekla stara mati in nadaljevala.

Ko je prišel mož do ognja, je pastir dvignil oči. Bil je star, mrk mož, godrnjav in trd napram ljudem. Ko je zagledal tujca, je zgrabil dolgo, ostro palico ter jo vrget proti njemu. Palica je zažvižgala proti možu, toda preden ga je dosegla, se je umaknila v stran in švignila daleč na polje.

Kdor sestavi iz vseh teh koscev lepo božično sliko? Rešilci naj pošljejo sliko lepo nalepljeno vsaj do novega leta na uredništvo. Dva bosta izžrebana. Prvemu bomo naročili in plačali naročnino za Mladiko 1928, drugi dobi lepo vezano Pregljevo povest: »Otroci solnca«.

Ko je prišla stara mati do tu, sem jo zopet prekinila. »Stara mati, zakaj pa palica ni hotela udariti moža?« Toda stara mati mi ni odgovorila, temveč je nadaljevala.

Tedaj je prišel mož do pastirja in mu rekel: »Dobri prijatelj, pomagaj mi in daj mi malo ognja. Moja žena je dobila otročička in napraviti moram ogenj, da bom njo in dete ogrel.«

Pastir bi najrajši rekel ne, toda ker je videl, da psi možu niso mogli škodovati, da ovce niso zbežale pred njim in da ga palica ni hotela zadeti, mu je postalo nekoliko tesno, zato si ni upal tujcu odreči, kar je zahteval.

»Vzemi, kolikor potrebuješ!« mu je rekel.

Toda ogenj je že skoraj pojenjal. Ni bilo več nobenega polena in nič več vej, temveč samo še kup žerjavice. Tujec pa ni imel niti lopate, niti posode, v kateri bi lahko odnesel žareče oglje.

Ko je pastir to videl, je še enkrat rekel: »Vzemi, kolikor potrebuješ!« In veselil se je, da mož ognja ne bo mogel odnesti. Toda mož se je sklonil, zagrabil žerjavico z golimi rokami in jo zavil v plašč. In žerjavica mu ni opekla roke, niti ni zažgala njegovega plašča, temveč jo je mož odnesel, kakor bi bila oreh ali jabolko.

Tu sem staro mater tretjič prekinila. »Stara mati, zakaj pa žerjavica ni opekla moža?«

»Boš že slišala,« je rekla stara mati in pripovedovala dalje. »Ko je pastir, ki je bil hud, mrk človek, vse to videl, se je začel čuditi: »Kakšna moč pa je danes, da psi ne

lajajo, da se ovce ne plaše, da palica ne ubija in ogenj ne žge?« Poklical je tujca nazaj in mu rekel: »Kakšna noč pa je danes? Zakaj so danes vse stvari tako usmiljene?«

In mož je rekel: »Ako sam ne vidiš, ti tega ne morem povedati.« In odšel je, da bi čim prej napravil ogenj, ogrel ženo in otroka. Pastir pa je sklenil, da moža ne bo pustil izpred oči, dokler ne zve, kaj vse to pomeni. Vstal je ter šel za njim, dokler ni prišel tja, kjer je bil tujec doma.

Tedaj je pastir videl, da nima mož niti kočice, da bi v njej stanoval, in da ležita žena in otrok v neki skalni votlini, kjer ni ničesar drugega kot gole, mrle stene.

In pastirju je prišlo na misel, da bi ubogi nedolžni otročiček tu v jami lahko zmrznil. In četudi je bil trd mož, ga je to pretreslo. Zato je sklenil, da bo otroku pomagal. Snel je z ramen svojo torbo ter vzel iz nje mehke, bel ovčji kožuh. Dal ga je možu in mu rekel, naj z njim pokrije dete.

V tem trenutku pa, ko je pokazal, da zna biti tudi on usmiljen, so se mu odprle oči in videl je, česar prej ni mogel videti, in slišal je, česar prej ni mogel slišati.

Videl je okoli sebe gost krog malih angelčkov s srebrnimi perutičkami. In vsak je imel v roki harfo, vsi so glasno peli, da se je to noč rodil Zveličar, ki bo izbrisal grehe sveta.

Spoznal je, zakaj so bile v tej noči vse stvari tako vesele, da niso mogle nikomur nič žalega storiti.

In angelčki niso bili samo okoli pastirja. Videl jih je vsepovsodi. Sedeli so v votlini, sedeli so po hribih in letali so pod

nebo. Prihajali so v velikih gručah in ko so prišli mimo, so obstali in pogledali otroka.

Vsepovsod je vladalo veselje in radost in petje in godba. In vse to je videl v tej temni noči. In bil je tako srečen, ker so se mu odprle oči, da je padel na kolena in zahvalil Boga.

Ko je povedala stara mati do tu, je vzdihnila in rekla: »To, kar je videl pastir, vidimo lahko tudi mi, zakaj vsako božično noč plavajo angelčki na nebu.«

In tedaj je položila stara mati roko na svojo glavo in rekla: »To si moraš zapomniti, zakaj to je tako resnično, kakor resnično vidim tebe in ti mene. Ni odvisno od luči in svetilk, ni potreba lune in solnea, temveč treba je, da imamo oči, ki morejo videti božjo slavo.«

Korist snega.

Kadar zapade sneg polja in njive, se kmet razveseli, ker ve, da jesenska setev ne bo trpela po zmrzlini. In resnično, ni boljšega sredstva za obrambo ozimne, kot je snežni pokrov, ki prepreči, da se zemlja preveč ne ohladi, zakaj toplota, ki je v zemlji, je neobhodno potrebna posetvi. Kdor zasleduje prirodne pojave, opazi, da na onih krajih, kjer slučajno ni snega, posetev pozebe, dočim se na mestih, kjer je ležal sneg, razvije v poletju bujna rast.

V severnih mrzlih deželah baš snežna odeja omogoča, da rastline uspevajo. Tako n. pr. v Severni Kanadi pokriva zemljo debel sneg polnih šest mesecev in varuje rastline pred tamošnjim ostrim

23

Razno.

Om mani padme hum. Tako se imenuje tibetansko-mongolska molitvica, nekakšen naš skrajšan Obenaš. A Tibetanci molijo drugače kot mi. Imajo majhne stroje, tako zvane mlinčke molitve, noter dajo listek z omenjeno molitvico in vrtijo mlinček. Toliko molitvic si zmožili, kolikorkrat si mlinček zavrtijo. To ni seveda vse skupaj nič. V Mongoliji imajo celo mline, ki so okrogli in ki imajo po 2 metra v premeru. Štirje možje so potrebni, da tak mlin zavrtijo.

Sestra bivšega nemškega cesarja Viljema II. se je nedavno poročila z ruskim igralcem Zubkovim in sicer po pravoslavnem obredu. Zdaj pa Zubkov najbrž ne bo več pel na koncertih.

Kratko življenje misijonarjev. Holandski zdravnik dr. Hermann je dokazal, da je življenje na splošno misijonarjev mnogo krajše kot drugih ljudi in sicer vsled hrane in podnebja v misijonarskih krajih. Povprečno živi misijonar 14 let manj kot drugi evropski duhovniki.

Slavko Savinšek:

V goliških plazovih

Povest z gorenjskih planin

Se malo, pa je tik pod robom. Previdno si poišče urezo stran od steze, da manj opaženo smukne čez rob, ne da bi ga ujel v oko kak morebitni stražnik, domač ali avstrijski. Oprezno in tiho stopa na desno, kjer se mu vidi najbolj pripravno, zavije v urez, se plazi počasi po njej do robka in previdno pokuka izza skale, ki visi v strmo globel. Pod njim se v solnce sveti kamniti plaz, ki drži dolgo doli do gmajne. Koj na desno pa raste gosto brinje in pritlikavo borovje. Tam je cilj Matijev. Nikogar ne vidi. Še malo oprezuje, pa se požene čez kamenje proti grmovju. Toda v skoku zasliši rezek krik:

»Halt!«

Še preden zadene z nogo na tla, se ozre in vidi v hipu ravno za skalo avstrijskega stražnika, ki grabi po puški. Pri tem ne pazi na nogo in ko doseže plaz, se mu izpodvali pod stopalom kamen; Matija zdrkne, omahne, pade ravno v sredo plazovja in z njim se utrga plaz kamenja, ki ga nese z neznanosko hitrostjo po strmini. Matija grabi med padcem za kamenjem, išče trdne opore, ali kamenje se mu zmika pod roko. Sliši strel in mimo ušesa mu sikne krogla. Nevzdržno ga vleče plaz s seboj in Matijo obide nekakšna omotica, da ne razloči jasno. Nenadoma zadene z nogo nekaj trdega, sunek kamenja ga vrže čez skalo z vso silo, da udari z nogo ob oster rob in obleži na mestu. Trudoma odpre oči in se hoče dvigniti, ko se izza prvih smrek posveti puškina cev, za njo pa drug

stražnik, ki mu drži puško na strel pripravljeno na prsi.

Kaj kaže Matiji drugega, ko udati se. Vzravna se pokonei kolikor mu dopuščajo bolečine po telesu in posebno ona v nogi in stražnik stopi k njemu. Po stezi skozi grmovje hiti k njima prvi stražnik od vrha doli.

»Wohin?« vpraša nemško stražnik in mu moli puško pod nos. Matija zbira skupaj vso nemščino, kar mu je ostalo od vojaških let in izgovarja besede, kot jih govore Korošci.

»Domov grem.«

»Kam?« vpraša drugi stražnik, ki je že pritekel do njiju.

»Na Breznico.«

»Niste iz Breznice.«

»Pa sem. Serajnikov. laže Matija in ogleduje pri tem roki, ki mu močno krvavita. Vso obleko ima raztrgano, po glavi je močno udarjen, da mu teče kri na tilnik, najhuje pa ga boli noga, ker si je ranil kost.

»Kje ste bili?«

»Na Dobravi. Šel sem gledat ovce, da jih kupim in priženem čez.«

»Imate potno dovoljenje?«

»Nimam. Sem je pustil doma.«

»Schmuggler!« zine stražnik v drugega in prikimata si.

»Bomo videli, če resnice govorite! Vstanite!« Matija poskuša, da bi se dvignil, toda ne more, ker čuti v nogi in v križu hude bolečine. Stražnik pristopi in mu pomaga na noge.

»Z nami boste šli na Breznico,« reče stražnik.

»Imam še v Hrastju opraviti.«

»Opravite drugikrat. Pojdimo!«

»Počakaite vsaj, da si obrišem kri in obleko

mrazom. Zato pa potem že v treh mesecih dozori različno žito, krma, sadje, celo hmelj in tobak. Isto se opaža tudi po nekaterih dolinah gorate Švice. Znano je tudi, da severni jeleni svojo revno rastlinsko hrano izgrebavajo izpod snega. Potovalci so našli na severnem tečaju v zemlji pod večnim snegom vsakovrstne južne trave, ki pod snegom klijajo, dočim je na prostem zraku zmrznilo celo živo srebro.

Sneg tudi zabranjuje, da zemlja ne zmrzne in se tako spomladi lahko prične preje z obdelovanjem. Če so tla, preden je padla snežena odeja, tudi zamrznila za par centimetrov, jih zemeljska toplota zopet raztali, kakor hitro pade sneg, ki tudi prepreči nadaljnje zmrzovanje.

Sneg krepko pospešuje rast zelišč, saj je znan pregovor, da je sneg gnoj za širokmašnega kmeta. Vse to pa nam pravi tudi znanost, ki je dokazala, da je v snegu za rastline tako potrebnega amonijaka več, kot v deževnici. Sneg vsrkava razno nečistoto iz zraka in jo daje tlam kot gnojilo. Ako denes v čisto posodo najčistejšega snega, našel boš v raztopljenem še vedno razne druge stvari, in sicer tem več, čim bliže je tvoje bivališče mestu ali industrijskemu (tovarniskemu) kraju. Silne množine prahu pridejo s snegom iz zraka v zemljo. Posebno v mestih se opaža, da ni zrak nikdar tako čist in zdrav, kakor po zapadlem snegu. Tako so n. pr. pred par leti v mestu Hagenu v Nemčiji, ki leži sicer v zdravem gorskem zraku, ugotovili silne množine drobnih delcev oglja in druge nečistote. V Londonu, ki ima nešteto tovarn, pa so dognali, da je v vsakem li-

tru raztopljenega snega 5 gramov oglja. Jasno je torej, kolike množine nečistoče se nahaja tudi v zraku naših industrijskih krajev, kajti poleg oglja in saj je v zraku tudi žveplena kislina, amonijak in druge rastlinam potrebne snovi. Ako se vse te v raztopljenem stanju privedejo v zemljo, delujejo izvrstno in dajejo posetvi novih hranil.

Statistični podatki dokazujejo, da ostane od zimske padavine 75 odstotkov v zemlji, dočim od letne le 7 do 8 odstotkov. Snežna odeja torej ne ovira samo izhlapevanja tal, ampak raztopljen sneg se pomeša z zemljo, prodira globoko v tla, mnogo globlje kot deževnica. Zato pa, če pozimi ne pade dovolj snega, ostanejo tla suha in rastline v poletju slabo uspevajo. Važnost snega v naravi je torej zelo velika in skoraj nenadomestljiva, zato naši kmetovalci po pravici trdijo, da le snežena zima prinaša dobro letino.

Česa ne sme marjati za Božič v slov. hisi?

Mohorjevih knjig! Že tri četrti stoletja krajša Mohorjeva knjiga našim ljudem zimske večere in jim odpira na široko razgled po svetu. Kar je prinesla Mohorjeva knjiga, to je polagoma postalo last vsega naroda. Ali si se morebiti minulo leto pozabil naročiti na Mohorjeve knjige za leto 1928? Saj to še lahko popraviš. Letos je namreč izjemoma omogočila Družba naročitev knjig tudi za minulo leto nazaj. To je storila radi tega, ker je letošnji književni dar tako zanimiv, da je zelo mnogo ljudi

obžalovalo, da so zamudili lansko zimo določen rok za priglasitev. Pojdi torej v župnišče, plačaj 20 Din za minulo leto in 20 Din za leto 1929 — pa boš letos vesel in se čez leto dni ne boš kesal.

Po katoliškem svetu.

Veseli pojavi iz katoliške Francije. V bližini Pariza so kraji: Bobigny, Gressillon in Coeully. Prebivalstvo je v zadnjih letih narastlo več kot za 25.000 ljudi. Ker se je prebivalstvo tako hitro naseljevalo, ni bilo mogoče sproti poskrbeti za dušno pastirstvo. Tako so ljudje rasti v popolnem paganstvu: zakoni divji, otroci brez krsta, verskega pouka nikakega pa tudi nikake službe božje. Prav zadnji čas pa so se razmere obrnile dokaj na bolje. Četudi ni bilo med temi ljudmi nobene cerkve, vendar so začeli prihajati in delovati med njimi nekateri goreči duhovniki. Poučevanja verskih resnic so opravljali kar na prostem, službo božjo pa so pričeli prirejati po fabrikah in delavnicah. Bilo je že pravcato razkošje, če so mogli dobiti kje kako barako za sv. mašo ali jo celo izpremeniti v cerkev. In vendar je nastalo v zadnjih 50 letih v okolici Pariza nič manj kot 40 novih, četudi le zasilnih župnij. S tem je rešenih na tisoče in tisoče duš in nešteto divjih zakonov se je poravnalo.

Lep napredek kaže evharistično gibanje in to posebej med visokošolci. Središče tega gibanja je mesto Bordo. Tu molijo med drugimi visokošolci slednjo noč pred izpostavljenim sv. R. T. Red molitvene ure je po navadi sledeč: najprej pojo iz cerkve-

popravim, prosi Matija, da bi pridobil časa in ker ga res skele odrtine po rokah in rana na nogi.

Stražnika se spogledata, eden nasloni puško na drevo in pomaga Matiji; še svoj robec mu da, da si za silo obveže rano na nogi. Drugi stražnik stoji poleg njiju s pripravljeno puško.

»Že vidim, tako ne bo nič,« meni Matija sam pri sebi. »Moral bom ž njima, ker me preveč boli. Morda mi spotoma pride pametna misel.

Kmalu je Matija za silo osnažen, obvezan, stražnika ga vzameta v sredo, eden gre po stezi pred njim, drugi za njim, Matija pa težko krevsa med njima.

»Dolgo pot še imamok« meni Matija sam pri sebi. Noga ga boli, da jo komaj vleče za seboj in čim bolj gredo v nižino, tem težje hodi.

»Vzdržati moram na vsak način, da pridemo čim prej do Breznice,« meni Matija sam pri sebi. »Ko me bosta gnala orožnika tam skozi, ni zlomek, da ne bi videli ljudje in potem nesli na nos Matevžu ali Tilnu. Da bi vsaj ta vražja noga malo bolj služila. Zobe stisne skupaj Matija; dlani krotinči v pest in vso voljo zbira, da čim hitreje sledi stražniku. Toda kljub močni volji zmagujejo Matijo bolečine. Ustnice stiska skupaj od premagovanja, da ga že vse čeljusti bole, dopoveduje si, da mora, mora dalje; toda črno se mu dela pred očmi in noga postaja težka ko svinec. Nakrat se mu stemni, da omahne na prednjega stražnika. Ta se zasučje in ga ujame ravno v roke, kakor bi bil slutil, kaj se godi za njegovim hrbtom. Za hip se Matija onesvesti in ko se zopet zave, vidi obraz stražnikov nad seboj, sam pa leži na mahu.

»Vode!« zaprosi tiho.

Stražnik mu ponudi steklenico z žganjem in Matija hlastno potegne. Vidno ga okrepeča požirek, tako da more kmalu stopiti na noge. Za silo gre, čeprav

težko; mora, mora iti, življenje tovarišev zavisi od tega. O, zakaj ni ubogal Cilke in šel sinoči! Bilo bi morda šlo srečneje.

Spotoma pridejo do vode. Stražnik izvleče kozarec, napolni ga z vodo in ponudi Matiji. Poželjivo pije Matija hladno studenčnico. Potem sede k stencu in si prične izmivati rane, močiti glavo in vidno se mu olajša bolečina, trudnost izgineva. V dobre pol ure morajo biti mimo suhega vrha, zdaj pa gre na četrto uro, računa Matija po kraju in solncu. Še bo pravočasno. In nanovo oživljeno upanje ter hladna voda mu zopet vrne moči v noge; krepko stopa po koncu in vsa trojica nadaljuje pot po gozdu.

Dobre pol ure hodijo, Matijo zopet prevzame utrujenost in onemoglost, ko kreneta stražnika na levo.

»Kam pa gremo? Ali ne na Breznico?« vpraša Matija.

»Najpreje v Podhrub na poveljstvo, jutri zjutraj pa na Breznico,« se glasi odgovor.

Matijo oblije mrzel pot. Tako ne bo mogoče obvestiti tovarišev. Zdaj more pomagati samo zvijača in beg. Matija misli, Matija ugiblje, da mu žile na čelu nabreknejo. Pa se domisli: tam-le v bližini je bajta, logar stanuje notri, pri Samovniku se pravi. Treba je priti tja za vsako ceno. Tam pa se bo videlo, kaj dalje.

Matija, ki je itak zelo utrujen, hlina še večjo upehanost. Nenadoma zopet postoji.

»Ne morem dalje,« tiho položi stražnikoma. »Lengel bi rad, preveč me noga boli!«

Stražnika se spogledata. Vidi se jima, da se jima smili. Tiše se menita med seboj. Matija po kret-nji ugane, da tudi mislita na Samovnikovo bajto. Nova nada mu zraste v srcu.

Koliko je odšlo to leto Jugoslovanov čez morje?

V prvi polovici leta 1927 se je odnelo čez morje 10.696 Jugoslovanov, od teh 8640 moških in 2056 žensk. Največ (4217) jih je odpotovalo v Kanado. V Argentino je šlo iskati sreče 2266 oseb, v Združene države 1811, v Brazilijo 1085, v Avstralijo 596. Največje število izseljencev (4309) je dala Hrvaška in Slavonija, za temo Vojvodina, nato Slovenija (1457), potem po vrsti Dalmacija, Srbija, Bosna s Hercegovino in Črna gora. Od 10.696 izseljencev je pripadalo rimsko-katoliški veri 8430.

Koliko so poslali naši prekomorski rojaki denarja v domovino? Izračunali so, da je prišlo od naših izseljencev v prošlem letu v Jugoslavijo 17 milijonov dolarjev (to je okrog tisoč milijonov dinarjev). Lepa vsota!

Ženske v rdeči armadi. Ruski sovjeti se bavijo zadnja leta zelo mnogo z militarizacijo ženskega spola. Vojni komisar Vorokšilov je imel nedavno velik govor in je rekel tudi sledeče: Rdeča armada je edina na svetu, kjer so ženske ravnopravne s moškimi. Našo vojno akademijo (visoko vojaško šolo) je dovršilo osem žensk, 72 žensk že oprav-

nih dnevnic kompletorji, nato je pridiga in po pridigi premišljevanje o vsebini pridige. Vmes pa vpletajo evharistične pesmi in dana je tudi prilika za spoved. Kmalu po polnoči jeslovesna sv. maša s skupnim sv. obhajilom navzočih.

Judje hrepene po katoliški spovedi. Ni še dolgo tega, ko so v Newyorku na svojem cerkvenem zborovanju zbrani protestantski pastori — zlasti pastor dr. Fossick — javno izjavili potrebo katoliške spovedi. Sedaj pa so se jim pridružili tudi Judje. — Nedavno je namreč judovski nadrabinec dr. Wise dokazoval, kakor poroča list »Dzieunik Zwiazkowy« iz Čikage, da je spoved kot jo imajo katoličani ne le priporočljiva, ampak naravnost potrebna in to že iz čisto zdravstvenih ozirov. Človek namreč nosi v sebi nujno potrebo, da se od časa do časa porazgovori z osebo, kateri se popolnoma zaupa, ter tako olajša svojo vest, se reši različnih dvomov in s tem dobi novega poguma za življenje. Na ta način je človek kakor preroden. Še več. Omenjeni nadrabinec piše: »Če človeku ni dana prilika, da se porazgovori o vsem tem, kar ga teži, je naravnost v nevarnosti, da bo predčasno umrl. Če je namreč človek že sam po sebi slab, mora brez dvoma postati še slabši, če mora svojo krivdo skrivati v sebi. S tem postane v breme sebi in svoji okolici. Zato vidimo slučaj, da je ta in oni postal boljši, četudi mu je bila prilika dana, da je pred sodiščem priznal svojo krivdo. Če pa to, zakaj naj pripuščamo, da človek pred sodiščem izgublja svoje dobro ime in ga postavimo brezmejnemu ponižanju? Zakaj naj pripuščamo, da ta in oni

pada vedno globlje, ko je vendar mogoče rešiti ga, in sicer potem spovedi, kot je v navadi pri katoličanih.«

Deber odgovor. Neki francoski list je razpisal nagrado za najboljši odgovor na vprašanje: »Zakaj je v ječah več moških kakor žensk?« Nagrado je dobil tale odgovor: »V ječah je več moških kakor žensk, ker je v cerkvi več žensk kakor moških.«

Meh za smeh.

Učitelj: »Med vas, osmero otrok, v prvih klopih razdelim: 48 jabolč, 72 krušk, 152 češpelj in 88 breskev. Kaj dobi vsak? — Lenka: »Grizo.«

Dva Irca sta dobila zaslužek s tem, da besta osnažila okna v šestem nadstropju neke hiše. »Mike,« je rekel Pat, »Prinesi desko, katero bova položila na okno, sedela bova na deski, ti zunaj jaz znotraj, ter čistila okna hkratu. Vse je šlo dobro, ko pade zunanemu goba iz rok. »Nič ne stri« pravi nato Pat, ki je bil znotraj, »kar bodi kjer si, jaz pa skočim po gobo,« in že je letel proč od okna. Ko je priletel na cesto, se je zelo začudil, ko je videl, da Mike že tam leži. Zato ga je vprašal: »Po kateri poti pa si ti prišel?«

Žena: »Ali si videl, kako dragoceno kožuhovino je imela ona, ki je sedela v cerkvi ravno pred nama?« »Ne, nisem videl, ker ne gledam takih stvari.« »Čemu le hodiš v cerkev,« se je zadržala žena nad možem.

Na temu koncu ne. »Tonček, beži proč od psa in ne vleci ga za rep.« »Zakaj ne?« »Zato ker grize.« Tonček: »Na tem koncu že ne.«

Moderni služkinje. Gospa: Ali pa razumete tudi, kako se bicikelj osnaži? Nova služkinja: »Ne gospa, pač pa vam lahko povem naslov, kamor jaz dam snažiti svojega.«

»Gospa, otrokove plenice in povoj mi je padlo skozi okno.« »Kako ste vendar norodni, sedaj se bo pa otrok prehladil.« »O, ne bo se ne. Saj otrok je med plenici.«

Ančka: »Zakaj si ga pa zapustila?« Francka: »Zato, ker je rekel, da bi umrl zame in sedaj bi pa rada videla, če bo res.«

Pri zlatarju: »In v zaročni prstan naj vam urežem ime vašega dekleta?« Mlad fant: »Da, pa ne pregloboko!«

Kje pa ste vašo ženo spoznali? »Na nekem potovanju v brzovlaku. Sedela je meni nasproti. Na nekem ovinku je vsled sunka priletela meni v naročje in ondi ob sedela.«

Dva potnika sta se med vožnjo v vlaku pomenkovala, kaj doma pijejo. »Mi pijemo pozimi in poleti vino in vodo,« je rekel eden izmed obeh. »Mešano?« je vprašal drugi. »A, kaj še. Vodo pije moja žena, jaz pa vino.«

24

Ih službo vojaških poveljnikov. Treba je, da se žene že v mirni dobi ugotovijo in pripravijo za delo, ki jih čaka v bodoči strašni vojni na življenje in smrt. Ženske se vežbojo v streljanju iz pušk in samokresov v raznih ženskih strelskih klubih. Pri strelskih tekmah ženske običajno pri sto oddanih streljih zadenejo celi šeststokrat.

Užaljen »sin solncea«. Ko je japonski cesar prisostvoval velikim manevrom v Guayji, je izstopil iz vrste preprost vojak, padel na kolena in hotel izročiti cesarju prošnjo za izboljšanje stanja revnih slojev. Cesar pa se je navedil, kot bi se ne bilo nič zgodilo, vojska so pa takoj zaprli. Vsi častniki polka, kateremu je vojak pripadal, so radi tega slušaja dali cesarju oslovke na službo, vendar niso bili uslišani. Vojak pa bo zaprt najmanj eno leto, ker je razžalil »sina solncea«, ki mu Japonci izkazujejo skoro božjo čast.

Bogastvo bivših turških sultanov. Sultan je moral pustiti svojim republikanskim naslednikom dragocenosti, ki bi se ne mogle kupiti za denar

»Morete do Samovnika?« vpraša stražnik.

»Peskusim.«

»Počimo tja.«

Zavijejo na levo. Matija peša, stražnik ga vzame pod pazduho, da hitreje hodi. Matija peša še bolj, mora ga poprijeti še drugi stražnik. Kmalu vidijo Samovnikovo bajto. Vse upanje Matijevo je pri njej. Če se mu ne posreči, dobiti koga in mu šepniti, naj gre obvestiti Matevža v Breznico ali še dalje, pobegne. Mora! Tovariši so v nevarnosti!

Pridejo do bajte. Vrata so zaprta, nikogar ni doma. Stražnika povedeta Matijo na klop pred hišo. Eden sede poleg njega, drugi gre okrog bajte in ob hlevu ter kliče ljudi. Nikdo se ne oglasi. Še drugi stražnik sede.

»Legel bi rad!« poprosi Matija čez čas.

»Kam?« se spogledata stražnika. Eden stopi spet k hlevu in gleda v listnjak.

»Semkaj!« zakliče in pokaže noter.

Matija se s pomočjo stražnika dvigne, opleta proti hlevu in se tam zavalja v listje ko snop. Stražnika obstojita pred vrati in se polglasno menita.

»Kaj zdaj?« vpraša prvi.

»Hm? Bog ve, koliko časa bo moral počivati. Morda je precej ranjen; videti je, da mora biti hudo!«

»Če se ne potvarja?« de prvi.

»Dvomim. Lahko si misliš: po takem plazu in med tako debelim kamenjem.«

»Seveda, baš prijetno tako potovanje ni!«

»Veš kaj, stopi ti v Podhrb in tam počakaj do noči. Če naju ne bo, pridite z nosilnico, pa ga ponese mo tja. Najbolje bo.«

»Dobro. Ti ostaneš pri njem. Ali pazi nanj, ne zaupam mu preveč!«

»Bodi brez skrbi!«

Stražnik pogleda Matijo, ki se dela, kakor da spi, pa pozdravi tovariša in odide. Oni drugi, ki je ostal, pogleda tudi v listnjak, opazi z očmi stene, če ni drugega izhoda, in ko vidi, da ni v nevarnosti, da bi ujetnik ušel, se okrene, prižge cigareto, stopi do vrat in hodi po dvorišču gor in dol.

Nekaj časa leži Matija popolnoma nepremično in posluša. Nato se dvigne na komolec in posluša še bolj. Vrata so odprta, Matija vidi, da se je pričelo mračiti. Sklepa, da gre ura na šest, in skrb, kako se mu bo posrečilo, ga obhaja vedno hujše. Ko bi bil že kdo domačih prišel! Matija posluša, pa ne čuje drugega ko enakomerne korake stražnikov. Premišljuje. Tiho izvleče iz malhe pol klobase in kruh. Bog zna, kdaj bo imel priliko jesti, podpreti pa se je treba! Med jedjo vedno posluša na stražnikove korake.

Ko poje, ga prične žejati. Treba bo priklicati stražnika. Matija leže nazaj ter prične stokati in zdi-hovati, najprej tiho, potem pa, ko se stražnik nič ne zmeni, glasneje.

Stražnik s'opi med vrata.

»Vam je slabo?«

»Prosim vode!«

Stražnik se oddalji in se kmalu vrne s polno kupo vode. Matija blazno spi, nato z vzdihom leže nazaj. Stražnik stoji nekaj časa pri njem, nato gre k izhodu in prisloni vrata za seboj.

Tako leži Matija nekaj časa, ko zasliši zunaj glas. Samovnik je, si misli. Ni se motil. Kmalu se odpro duri in stražnik s Samovnikom vstopi.

»Ga poznate?« vpraša stražnik.

»Ne vidim dobro,« odgovarja Samovnik in stopi bliže k fantu. Matija se dela, kakor da spi in globoko sope.

Tanka črepinja. V nekem kraju v Sloveniji je bil semenj in pri tej priliki je bil pretep, v katerem je bil kmečki fant ubit. Pred sodnijo je bilo prečitano 1700 sodnih izvedencev, kjer je stalo, da je imel ubiti izvanredno tanke črepinje. Porotniki so se samo pet minut posvetovali ter obtoženca oprostili, češ, da človek s tako tanko črepinjo nima nič iskati na semnju.

*

Gospa Murijeva: »Ali je vaša nova služkinja mirna?« Gospa Mulejeva: »Pa kako mirna! Še prah pusti na miru!«

Lovske puške

flobert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribolov, kupiš pri: F. K. KAISER, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6. 8972

Brinje po Din 2.25 za kilo

se dobi pri SEVER & KOMP. — LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 5. 9695

Najboljše šivalne stroje

kupite po izredno nizki ceni z večletnim jamstvom in popravilo na dom. Prodajo se tudi na obroke. M. PLEVEL, Preska pri Medvodah.

Svinjske surove kože

plačamo:

prvovrstne (brez zarez in lukenj)	po Din 18.— za kg
druge vrste domače kože	" " 12.— " "
svinjske kože hrvaških prašičev prve vrste	" " 7.— " "
" " " " druge vrste	" " 5.— " "

Sprejemajo se v našem centralnem skladišču na Dunajski cesti 23 pri Pollaku.

Tam se tudi prodajajo za Božič najboljše in najtrpežnejše

čevlji, usnje in drugo

po tovarniških cenah.

Tovarna usnja in čevljev

Carl Pollak d. d., Ljubljana

»Pravi, da je Serajnik iz Breznice,« pravi stražnik.

»Lahko. Serajnik ima sina, ki je približno toliko star. Lorenc, moj sin, ga bo poznal.«

»Sam Bog ti je dal ta odgovor,« misli sam pri sebi Matija in najrajši bi objel starega Samovnika.

»Veste kaj, Samovnik, pripravite v hiši zanj posteljo, pa ga preneseva noter, dokler ne pridejo z nosilnico. Če ga bo vaš sin spoznal za pravega, ga pustimo pri vas, da si opomore do jutri, če ne, ga pa zjutraj spravimo v Podhrib.«

»Dobro, koj pripravim.«

»Čujte, grem z vami, da vam pomagam.« Oba se oddaljita. Vrata pustita odprta.

»Zdajle, ali pa nikoli!« šine Matiji v glavo. »Če pride sin domov, Bog ve, ali me ne bo izdal, in potem je vse zaman.«

Dvigne se, čuti, da ima moči dovolj in oprezno stopi k vratom. Počasi pomoli glavo ob vratih ven. Nikogar ni nikjer. Hitro in tiho stopi iz listnaka, pogleda okrog sebe, potem pa steče za hlev. Tu se znova obrne, za hip pomisli, nato pa teče naravnost po gmajni v smeri proti Breznici.

Temno je že v gozdu in Matija mora paziti, da se ne spota. Malce postoji in posluhne nazaj. Sliši klicanje, sliši tekanje, vihanje, pa odrzgi dalje v svojo smer. Morda teče stražnik proti Breznici, si misli.

Teče dalje in se ogiba stene in kolovoza, ker ne mara, da bi zdaj koga srečal. Ubral jo je proti Hrastju, ker misli, da bo v prvi vasi dobil koga, ki bi lahko nesel vest do Matevža. Toda pot se vleče in Matijo boli rana bolj, kot si je mislil. Treba bo iti na kolovoz in na plano, da koga sreča. ker čuti, da ne bo dolgo vzdržal. Krene v kolovoz in teče dalje. Zdaj je na prostem in hoditi mora počasneje, da ne

bo sumljivo. Pomalo počiva in se vedno ozira nazaj, če mu stražnik ni morda za petami. Hvala Bogu, tamle gre nekdo. Stopi proti njemu, postoji in počaka. Moški je, ki gre proti njemu.

»Dober večer!« ga ogovori slovenski. »Ali veste, če je bil Kobentarjev Matevž iz Breznice danes kaj v Hrastju?«

»Videl sem ga danes dopoldne, pa še nekdo je bil z njim, dolg in suh in kranjsko je govoril.«

Poznam tudi onega. Z Dobrave je. Bog ve, ali je že šel nazaj?«

»Ne vem. Kar pri Ravtarju vprašajte, v desetih minutah ste tam, če stopite dobro! Lahko noč!«

»Lahko noč!« odzdravi Matija.

»Bog ve, kdo je,« si misli, ko gleda za njim, »morda vendar ne bo srečal stražnika in ga napotil v mojo sled. Hvala Bogu, Matevž je bil v Hrastju, pravo sem slutil.«

Ne utegne pomišljati Matija, dalje mora, ker se že močno mrači. Polg tega Matijo hučo žela. Preteta klobasa! Hodi dalje po kolovozu in posluša, kje bi slišal vodo. Dobi jo. Zopet gre dalje. Tam pred seboj vidi nekaj luči. Prve hiše v Hrastju so tam. Toda, ko gleda natančneje, opazi pri prvi hiši stražnika.

»Vraga, za menoj je! Ne smem v Hrastje!« Urno se obrne in krene na desno čez polje in v gmajno. Stražnik ga, hvala Bogu, ni opazil, pravočasno se mu je umaknil v gmajno. Zda mora priti v Breznico. Zadnje upanje njegovo je, da dobi tam tihotapce, če le niso že odšli.

Poravnajte naročnino!

Pojasnilo. »Gospod šef, tvrdka Arhar in Sušnik vprašuje za pojasnilo o našem prejšnjem knjigovodji. Kaj naj odgovorim?« Šef: »Odgovorite, da je lenuh, lopov in ničvreden goljuf in da se je vse, kar zna, pri nas naučil.«

„Planinka“ zdravilni čaj, ki in osveži v kr., izboljša slabo prebavo želodca, katere tudi nerodno delovanje čreves. — „Planinka“ zdravilni čaj vspešno anestetizira izbor o deluje pri obolenju ledvic, zlatu, žolčnem kamnu, jetrih in zlasti tudi pri zaprtju črevesa. Prsteni so na v ploščici in paketi h no 100 — 200 — 500 — 1000. LEKARNA BAKOVEC, Ljubljana, Kongresni trg št. 12.

Priporočljiv najboljši nakup pri

„ČEŠNIKU“

Ljubljana, Lingarjeva ulica

Posteljne garniture od Din 300 naprej. Preproge, zavese, oteje lastni izdelki od Din 150 naprej. Porhataste rjube 2 0, 220, 230 cm dolge. Ogrinjala, kocke, plati. Velour, pliš, žamet za plašče. Ogrski koci, zeleni, modri, rudeči, konjski koci, plahiti.

Perje od Din 45.— naprej.

Pouk v krojnem risanju in priro-

damskih oblek daje redno — za dom in poklic — edino strokovno izprašana učiteljica in lastnica modnega salona

ROZA MEDVED, Ljubljana, Mestni trg 24 (nasproti rolova). — Uspeh pouka zajamčen. — Učenkam iz dežele se preskrbi stanovanje in hrana po zmerni ceni. — Istotam se izdelujejo vsakovrstni kroji po meri.

vsega sveta. Samo veliki prestol ima bajno vrednost, saj je iz čistega zlata in je na njem 2000 najlepših dragih kamenov.

Kam drvi svet? Izračunano je, da potrebi ves svet četrtino vseh državnih dohodkov za — oboroževanje.

Kako pospešujejo varčevnost na Švedskem? Danes se mnogo piše o varčevnosti, brez katere je ozdravljen je žalostnih gospodarskih razmer nemogoče. Švedi pospešujejo čut za varčevnost na poseben način. Pred nekaj dnevi so krožili nad tamošnjim glavnim mestom Stokholmom aeroplani in metali na tla vložne knjižice. V vsaki hranilni knjižici je bil vnošen znesek 5 švedskih kren. Kdor je zagrabil tako knjižico, je napisal v njo le svoje ime in že je imel hranilno vlogo v eni izmed tamošnjih hranilnic.

Tihotapstvo z italijanskimi vini. Tudi letos, čeprav v nekoliko manjši meri, se vtihotaplajo v našo državo italijanska vina, največ preko Zadra. Vinogradniki zahtevajo ostrega nadzorstva, ker slaba italijanska vina, ki se prodajo pod imenom dalmatinskih, ublajo sloves severnodalmatinskih vin.

Resnična tolažba za bolne na živcih

je moj ravnokar izišel spasi! Tam so opisane mnoge dolgoletne izkušnje o vzrokih, postanku in zdravljenju živčno bolnih. Posljem vsakomur ta zdravstveni evanجيلj popolnoma zastonj, če piše poni na spodnji naslov.

Tisoci zahvalnic potrjujejo doslej edino dosegeni uspeh neumornega skrbenja raziskavanja v blagor upadnega človeštva. Kdor spada v

veliko armado živčno bolnih,

kdor trpi na raztresenosti, strahopetnosti, slabem spominu, nervoznosti, glavobolu, pospanosti, motenju v zelodni preobčutljivosti, bolečinah v udih, splošni ali delni telesni slabosti ali drugih posebnih bolezenskih pojavih.

si mora naročiti mojo, tolažbo
prinašajočo knjižico!

Kdor jo bo prebral pažljivo, bo dospel do pomembnega prepričanja, da se je našla enostavna pot do zdravlja in vrnitve do civilnega! Ne čakajte in pišite že danes!

Ernst Pasternack, Berlin SO
Michaelkirchplatz 13. Abt. 700

Gramofone in najsvetlejšje električni
potom pesnete plošče (najnovejši: šlagerji)
audi

Er. Fischer, Zagreb
Jurišićeva ulica 6/12

Zahtevajte specialno porudbo in popis vseh plošč.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebnosti ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Vajenca za sodarsko
obrt sprejme
pri prosti hrani, sta-
novanju in perilu
FRAN REPIC, sodar,
Ljubljana, Trnovo

Dekle, od 14 do 17 let,
iščem k otro-
kom, v bližino Lu-
bljane. — Naslov pove
uprava „Domoljuba“
pod št. 10089.

Kmečkoga fanta, sta-
rega
13 do 18 let, kateri ima
veselo do kmečkoga
dela, v bližino Lju-
bljane, iščem. — Vsa
oskrba v hiši. Plača po
dogovoru. Naslov pove
uprava pod št. 10061.

Oglašujte
v „Domoljuba“!

REVMATIZEM!

Javna zahvala.

P. n. Laboratorij „ALGA“, Sušak 12.

Naznanjam Vam, da sem prejela od Vas dosti 2 zavoja „ALGA“, ki sem jo včeraj alarno i revmatizmu, karate leno sem pa dala osedom, nekateri proti glavobolu, drugi proti zobobolom itd. Sporočam Vam da so vsi zad volini.

Snoštovanjem STEFAN LIPUS.
Kiritna, 28. oktobra 1926.

Rumat zem? Kostobolje? Bodljaje? T gane v glavi in z bci? Omotico ozdravite z zdravilom „ALGA“.
V naši steklenici je priloženo navodilo o vpoabi. — Naslov za naročila po pošti:
Laboratorij „ALGA“, Sušak 12.
4 stek. za 75 Din, 8 stek. za 125 Din, 14 stek. za 205 Din, 25 stek. za 520 Din.
V ceni je računana poštnina, zabojni za oji.

Jaz Ana Cilag

s svojimi 185 cm dol-
gimi divnimi Lorelei
lasmi sem dobila iste
vsele uporabe pomade,
katero sem sama iz-
našla. Ista je priznana
kot edino sredstvo proti
izpadanju, za pos-
trepitev razvilka za goste lase
in za ojačenje las.

Pospeši pri damah, gospodih
in otrocih razvitek gostih in krep-
kih las in jim da že po kratki
uporabi naravni blek in naravno
barvo ter jih varuje pred prer-
nam ovisenjem tja do višoke sta-
rosti. Cilag-pomada odstrani
prhljaj tekom 48 ur. Nobeno drugo
sredstvo ne vsebuje toliko hran-
ljivih snovi za lase kakor Cilag-
pomada, ki je po vsej pravici
oridobila si svetovni sloves ker
dame in gospode že po uporabi
prve steklenice dosežejo najboljši
uspehi; izpadanje las izotane po-
polnoma že po nekaj dneh in pokaže se takoi
nova rast. Ta uspeh dokazuje moj 50 letni
jubilej in milijoni zahvalnih pisem, ki sem
ih prejela iz celega sveta.

Cena velikemu lončku Cilag-pomade
Din 60.—, dvojnemu Din 90.—. K vsakemu
lončku je potrebno 1 stek. Special-Shampoo
za 20-kratno izmivanje glave) Din 25.—. —
Poštnina posebej. Razpošilja se proti povzetju
ali predplačilu iz tovarne za S. H. S.

Laboratorij „Aurora“,
Sremska Kamenica št. 7.

Preprodajalci in zastopniki se iščejo za vse kraje.

Prosimo, prečitate, ker je za vsakogar važnot

„Kdo za me, vsi za enega“

„Ljudska samopomoč“

podporas društvo za Slovenijo v Mariboru
spreme

do preklica vse zdrave osebe od 1. do 51. leta
brez razlike stanu in spola in iz omoma
samo do 31. decembra 1927

vse nad 10 do 19 let stare zdrave osebe,

„Ljudska samopomoč“ izo at a

po smrti a ana postavnica v edinem ozir upraviče-
nima osebna podpora, ki iz a a oloso rat

na 25 par iz r. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

1.000 Din v odd. A, za mladolet, po 400 članov

2.000 Din v odd. B, za odrasle po 200 članov

4.000 Din v odd. C, za odrasle po 100 članov

10.000 Din v odd. D, za odrasle po 20 članov

15.000 Din v odd. E, za odrasle po 10 članov

20.000 Din v odd. F, za odrasle po 5 članov

25.000 Din v odd. G, za odrasle po 2 članov

30.000 Din v odd. H, za odrasle po 1 članov

35.000 Din v odd. I, za odrasle po 1 članov

40.000 Din v odd. J, za odrasle po 1 članov

45.000 Din v odd. K, za odrasle po 1 članov

50.000 Din v odd. L, za odrasle po 1 članov

55.000 Din v odd. M, za odrasle po 1 članov

60.000 Din v odd. N, za odrasle po 1 članov

65.000 Din v odd. O, za odrasle po 1 članov

70.000 Din v odd. P, za odrasle po 1 članov

75.000 Din v odd. Q, za odrasle po 1 članov

80.000 Din v odd. R, za odrasle po 1 članov

85.000 Din v odd. S, za odrasle po 1 članov

90.000 Din v odd. T, za odrasle po 1 članov

95.000 Din v odd. U, za odrasle po 1 članov

100.000 Din v odd. V, za odrasle po 1 članov

105.000 Din v odd. W, za odrasle po 1 članov

110.000 Din v odd. X, za odrasle po 1 članov

115.000 Din v odd. Y, za odrasle po 1 članov

120.000 Din v odd. Z, za odrasle po 1 članov

125.000 Din v odd. AA, za odrasle po 1 članov

130.000 Din v odd. AB, za odrasle po 1 članov

135.000 Din v odd. AC, za odrasle po 1 članov

140.000 Din v odd. AD, za odrasle po 1 članov

145.000 Din v odd. AE, za odrasle po 1 članov

150.000 Din v odd. AF, za odrasle po 1 članov

155.000 Din v odd. AG, za odrasle po 1 članov

160.000 Din v odd. AH, za odrasle po 1 članov

165.000 Din v odd. AI, za odrasle po 1 članov

170.000 Din v odd. AJ, za odrasle po 1 članov

175.000 Din v odd. AK, za odrasle po 1 članov

180.000 Din v odd. AL, za odrasle po 1 članov

185.000 Din v odd. AM, za odrasle po 1 članov

190.000 Din v odd. AN, za odrasle po 1 članov

195.000 Din v odd. AO, za odrasle po 1 članov

200.000 Din v odd. AP, za odrasle po 1 članov

205.000 Din v odd. AQ, za odrasle po 1 članov

210.000 Din v odd. AR, za odrasle po 1 članov

215.000 Din v odd. AS, za odrasle po 1 članov

220.000 Din v odd. AT, za odrasle po 1 članov

225.000 Din v odd. AU, za odrasle po 1 članov

230.000 Din v odd. AV, za odrasle po 1 članov

235.000 Din v odd. AW, za odrasle po 1 članov

240.000 Din v odd. AX, za odrasle po 1 članov

245.000 Din v odd. AY, za odrasle po 1 članov

250.000 Din v odd. AZ, za odrasle po 1 članov

255.000 Din v odd. BA, za odrasle po 1 članov

260.000 Din v odd. BB, za odrasle po 1 članov

265.000 Din v odd. BC, za odrasle po 1 članov

270.000 Din v odd. BD, za odrasle po 1 članov

275.000 Din v odd. BE, za odrasle po 1 članov

280.000 Din v odd. BF, za odrasle po 1 članov

285.000 Din v odd. BG, za odrasle po 1 članov

290.000 Din v odd. BH, za odrasle po 1 članov

295.000 Din v odd. BI, za odrasle po 1 članov

300.000 Din v odd. BJ, za odrasle po 1 članov

305.000 Din v odd. BK, za odrasle po 1 članov

310.000 Din v odd. BL, za odrasle po 1 članov

315.000 Din v odd. BM, za odrasle po 1 članov

320.000 Din v odd. BN, za odrasle po 1 članov

325.000 Din v odd. BO, za odrasle po 1 članov

330.000 Din v odd. BP, za odrasle po 1 članov

335.000 Din v odd. BQ, za odrasle po 1 članov

340.000 Din v odd. BR, za odrasle po 1 članov

345.000 Din v odd. BS, za odrasle po 1 članov

350.000 Din v odd. BT, za odrasle po 1 članov

355.000 Din v odd. BU, za odrasle po 1 članov

360.000 Din v odd. BV, za odrasle po 1 članov

365.000 Din v odd. BW, za odrasle po 1 članov

370.000 Din v odd. BX, za odrasle po 1 članov

375.000 Din v odd. BY, za odrasle po 1 članov

380.000 Din v odd. BZ, za odrasle po 1 članov

385.000 Din v odd. CA, za odrasle po 1 članov

390.000 Din v odd. CB, za odrasle po 1 članov

395.000 Din v odd. CC, za odrasle po 1 članov

400.000 Din v odd. CD, za odrasle po 1 članov

BRINJE, SLIVE in FIGE

dobite najceneje pri **FRAN POGAČNIKU**, Ljubljana, Duraška cesta 36. — Zahtevajte ponudbo!

OBLEKE

enske, moške in otroške, bluze, krila in plašče, lastni izdelki in tujajski modeli, nadalje puloverje, sviterje, telovrvice in razne otroške pletenine, klobuke, perilo, rogavice, kravate in vse modne predmete razpošilja po udovito nizkih cenah veletrgočarja **R. Stermechl**. Celje. št. 19. — Zahtevajte takoj ilustrovani cenik z več tisoč slikami. Naročila brez 500 Din poštne prosto. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

Na popoln!ši

STOEWER

šivalni stroj

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.

Preden si nabavite stroj, ogledite si to izrednost pri trditki

L. Baraga,

Ljubljana

Seidenburg ul. 6/L

Brezplačen pouk 15 letno jamstvo.

Pozor ženini in neveste!
MODROCE

peresnice, posteljne mreže, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN, tapetnik, Ljubljana

— Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Oslabljeni živali vzbujajo sumnjo, da so

metljave.

Naročite živinozdravniku, da preišče govno in ako je živina okužena z metilji, jo bodele popolnoma zanesljivo izlečili z

„DISTOL-om“

Male kapsule za ovce z napisom v cirilici

ДИСТОЛ

Velike kapsule za govedo z latinskim napisom

DISTOL

Izdeluje se Distol pod stalno kontrolo klinike za govedo veterinar. fakultete vseh učilišč v Zagrebu (Prof. RAJČEVIĆ).

Varujte se pred ponaredbami in nadomestnimi izdelki!

Navodila in brezplačno preiskovanje govna izvrši

„KAŠTEL“ tvornica kemijsko farmaceutskih proizvoda d. d.

KARLOVAC.

Ženitna ponudba. Sem lastnik krasnega večjega posestva v ljubljanski okolici. V najlepši fantovski dobi, z neomadeževano preteklostjo ter veselega značaja, in čedne zunanosti. Želim znanja v svrhu takojšnje ženitve, z enako kmečko gospodarno, staro 17—25 let, ki bi posedovala vsaj 20.000 Din got. vine. Le resne ponudbe s sliko in polnim naslovom je poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod šifro: »Sreča 2000«. Tajnost zjamčena. 10087

SEMENSKO DETELJO

kupuje vedno po najvišji dnevni ceni **FRAN POGAČNIK**, Ljubljana, Duraška c. 36. — Cena se določa po kakovosti, zato pošljite k ponudbi vzorce.

„Prijetelj zdravih“
„Tolažba bolnih“

so lahko nazivali že naši stariši in dedje pravi lepodiseči »Fellerjev« bolnišničar!

„ELSA-FLUID“

tako so nazivali več kot 30 let njegovi zvesti odjemalci to priljubljeno narodno sredstvo in kozmetikum, ter v mnogih zahvalnih listinah priznavajo, da se imajo z-hvaliti edino pravemu Fellerjevemu »Elsafliuidu«. ako so se obvarovali pred prehladom, kihanjem, influenco, gripo, kašlem, hripavostjo kakor tudi da niso trpeli na pomanjkanju spanja, nervozni in slabosti.

Kaj je vzrok vsem tem težavam? V največji meri je krivo nezadostno negovanje telesa in slabi obtok krvi! Toda s čim se telo najbolje neguje in na kak način se krvotok najneškodljiveje in najugodnejše pospešuje? Potem otiranja, mazanja in pranja s pravim »Fellerjevim« Elsafliuidom, kateri je prirejen iz sokov raznih zdravilnih rastlin, in koja uporaba zunan a kakor tudi notranja prija želodecu in vsemu osalemu telesu. Polzkusite! Kmalu bo Vaše razpoloženje veselo, Vaš tek izvrsten, volja do dela se bo ojačila, čutili se bodele o-veženi in pomlajeni. Toda kje si bodele nabavili ceno pravi »Fellerjev« Elsafliuid?

V lekarnah in vseh tovarniških trgovinah, kjerkoli bodele zahtevali. Povsod bodele plačali za polzkusno steklenico 6 Din, za dvojno 9 Din, za specialno steklenico 26 Din. Ali ako naročite direktno po pošti, stane z ometom in poštino vred 9 polzkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 62 Din. Nasprotno 27 polzkusnih ali 18 dvojnih ali 6 specialnih samo 139 Din.

Naslov označite jasno: Lekarnar
EUGEN V. FELLER, Stubica Don. a, Elsatrg 16
 Hrvatska.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 2057, 2470 in 2979.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzoiav.: Gospobanka.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**